

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko – správní

Prevence kriminality na Českolipsku
Denisa Nedvědová

Bakalářská práce

2011

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Denisa NEDVĚDOVÁ**
Osobní číslo: **E08579**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management ochrany podniku a společnosti**
Název tématu: **Prevence kriminality na Českolipsku**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Stanovení cíle práce
Základní pojmy prevence kriminality
Prevence kriminality v České republice
Prevence kriminality na Českolipsku
Formulace závěrů a doporučení

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] HRABÁLEK, Martin, et al. Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita : Mezinárodní politologický ústav, 2007. 204 s. ISBN 978-80-210-4438-8.
- [2] MARTÍNEK, Zdeněk. Agresivita a kriminalita školní mládeže. 1. vyd. Praha : Grada, 2009. 152 s. ISBN 978-80-247-2310-5.
- [3] FRANCEK, Jindřich; WOHLSCHLAGER, Leopold. Zločin a trest v českých dějinách : nové vydání rozšířené o paměti prvního československého kata 3., rozš. vyd. Praha : Rybka, 2007. 543 s. ISBN 80-86182-91-6.
- [4] FISCHER, Slavomil; ŠKODA, Jiří. Sociální patologie : analýza příčin a možností ovlivňování závažných sociálně patologických jevů. 1. vyd. Praha : Grada, 2009. 218 s. ISBN 978-80-247-2781-3.
- [5] NĚMEC, Miroslav. Vybrané problémy kriminalistické taktiky. 2. vyd. Praha : Armex, 2004. 103 s. ISBN 80-86244-05-9.
- [6] ZOUBKOVÁ, Ivana; MOULISOVÁ, Marcela. Kriminologie a prevence kriminality. 1. vyd. Praha : Armex, 2004. 146 s. ISBN 80-86795-05-5.
- [7] Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2010 [cit. 2010-06-22]. Programy prevence kriminality. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx>
- [8] HUGHES, Gordon; MCLAUGHLIN, Eugene; MUNCIE, John. Crime Prevention and Community Safety : New Directions. 1. London : The Open University, 2002. 357 s. ISBN 0761974091.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Ondřej Svoboda
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: 15. listopadu 2010

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2011

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 15. listopadu 2010

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 15. 4. 2011

Denisa Nedvěďová

Poděkování:

Touto cestou bych ráda poděkovala všem, kteří mi v průběhu tvorby mé bakalářské práce pomáhali a poskytli mi potřebné materiály a informace. Zvláštní poděkování patří vedoucímu bakalářské práce Ing. Ondřejovi Svobodovi za vedení při bakalářské práci, za jeho čas, který mi věnoval a za odbornou pomoc při zpracování této práce.

Dále bych ráda poděkovala panu nadpraporčíkovi Milanovi Bradáčovi, který mi poskytl důležité rady a informace a pomohl tak nasměrovat mé myšlenky správným směrem.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá prevencí kriminality v České republice a na Českolipsku. V první části práce jsou vysvětleny základní pojmy jako kriminalita, viktimizace a prevence kriminality. Druhá část se zabývá historií prevence kriminality a způsobu její organizace v České republice. Součástí práce je zhodnocení prevence kriminality na Českolipsku.

KLÍČOVÁ SLOVA

kriminalita, trestný čin, prevence kriminality, programy prevence kriminality

TITLE

Crime prevention for Česká Lípa

ANNOTATION

Bachelor thesis describes the crime prevention in Czech Republic and Česká Lípa. In the first part of work are explained and discussed basic notions as criminality, victimization, and crime prevention. The second part of work begins with a history of crime prevention and continues with method of crime prevention in Czech Republic. One part of work is evaluation of prevention of criminality in region Česká Lípa.

KEYWORDS

criminality, offense, crime prevention, crime prevention programs

Obsah

Úvod.....	10
1 Výklad základních pojmů.....	11
1.1 Kriminalita.....	11
1.2 Viktimizace.....	12
1.2.1 Fáze viktimizace.....	13
1.3 Faktory vedoucí k páčání trestné činnosti.....	14
1.4 Pojem prevence kriminality obecně.....	15
1.5 Úrovně preventivních aktivit.....	16
1.6 Struktura prevence kriminality.....	16
1.7 Objekty prevence kriminality.....	18
1.8 Opatření prevence kriminality.....	18
2 Prevence kriminality v ČR.....	19
2.1 Historie prevence v ČR.....	19
2.2 Způsob organizování prevence kriminality v ČR.....	20
2.3 Účastníci prevence kriminality v ČR.....	22
2.4 Programy prevence kriminality.....	23
2.4.1 Příprava preventivních programů.....	24
2.4.2 Přidělování dotací.....	24
2.4.3 Informace o programu Ministerstva vnitra v prevenci kriminality pro 2011	25
2.4.4 Projekt Policie pro každého.....	25
3 Vývoj a průběh kriminality v ČR a krajích ve statistických datech.....	27
3.1 Problematika prevence kriminality ve strategických dokumentech kraje.....	33
3.2 Výzkum veřejného mínění Občané o kriminalitě a prevenci.....	34
3.3 Projekty prevence kriminality na Českolipsku.....	38
3.4 Řízený rozhovor s pracovníkem prevence u Policie ČR.....	41
4 Formulace návrhů a doporučení.....	46
4.1 Shrnutí poznatků a formulace doporučení.....	46
Závěr.....	48
Seznam použité literatury.....	50

Seznam použitých obrázků

Obrázek 1 - Vývoj celkové kriminality v ČR.....	12
Obrázek 2 - Vývoj celkové kriminality v jednotlivých krajích ČR.....	27
Obrázek 3 - Srovnání objasněné kriminality vůči zjištěné kriminalitě v %	28
Obrázek 4 – Počet zjištěných trestných činů ve městech Libereckého kraje	29
Obrázek 5 - Srovnání kriminality v roce 2010 v krajích ČR.....	29
Obrázek 6 - Počet zjištěných případů kriminality v ČR v roce 2010	30
Obrázek 7 - Závislost zjištěných trestných činů na počtu obyvatel v ČR v roce 2010	30
Obrázek 8 - Vývoj jednotlivých typů kriminality v ČR	31
Obrázek 9 - Srovnání druhů kriminálních činností v Libereckém kraji	33
Obrázek 10 – Mapa okresu Česká Lípa.....	38

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Kdo nese odpovědnost za následující oblasti života?	35
Tabulka 2 - Celkové pořadí programů podle míry podpory	36
Tabulka 3 - Preferované preventivní programy podle věku a vzdělání	36
Tabulka 4 - Pořadí programů dle množství respondentů, kteří je označili jako zbytečné ..	37
Tabulka 5 - Obavy z vybraných druhů kriminality	37
Tabulka 6 - Viktimizace v průběhu posledního roku podle pohlaví a věku	38

Seznam zkratek

ČR = Česká republika

MVČR = Ministerstvo vnitra České republiky

SNB = Sbor národní bezpečnosti

RVPPK = Republikový výbor pro prevenci kriminality

EU = Evropská unie

IZS = Integrovaný záchranný systém

PHA = Praha

STČ = Středočeský kraj

JČ = Jihočeský kraj

PL = Plzeňský kraj

UL = Ústecký kraj

KH = Královéhradecký kraj

JM = Jihomoravský kraj

MS = Moravskoslezský kraj

OL = Olomoucký kraj

ZL = Zlínský kraj

VY = Vysočina

PU = Pardubický kraj

LI = Liberecký kraj

KV = Karlovarský kraj

Úvod

Tématem mé bakalářské práce je prevence kriminality na Českolipsku. Toto téma považuji za velice zajímavé, a proto jsem si ho vybrala. Také si myslím, že se jedná o velmi závažnou problematiku společnosti, o které by měla být společnost více informována.

Práce bude rozčleněná do čtyř kapitol. První dvě kapitoly budou vycházet z literárního průzkumu odborné literatury a strategických dokumentů. Ve třetí kapitole práce využiji statistických dat Policie ČR, Českého statistického úřadu a informací od nadpraporčíka Milana Bradáče k zhodnocení kriminality na Českolipsku.

V první části práce dojde k vymezení a vysvětlení základních pojmů, které úzce souvisí s tématem prevence kriminality. Jedná se o pojmy kriminalita, viktimizace a prevence. Druhá kapitola se bude zabývat historií o prevenci kriminality v České republice a popisem prevence kriminality v současnosti. V další části práce budou uvedeny statistiky kriminality jak v České republice, tak i v jednotlivých krajích a ve městě Česká Lípa. Předposlední třetí kapitola bude obsahovat vybrané údaje a tabulky z průzkumu veřejného mínění a také řízený rozhovor s kriminalistou Policie ČR, který byl ochotný poskytnout informace o své práci a stavu kriminality na Českolipsku. V poslední kapitole práce se pokusím shrnout řízený rozhovor s nadpraporčíkem Milanem Bradáčem a dát do souvislostí poznatky získané z veřejného mínění a statistických dat o kriminalitě.

Cílem práce je zhodnotit současný stav páčání trestných činů v České republice vůči Libereckému kraji a České Lípě v závislosti na tendenci minulých let. Dalším záměrem práce je uvést aktuální přehled preventivních programů na Českolipsku. Pomocí získaných statistik a informací o kriminalitě zhodnotit účinnost preventivních opatření na Českolipsku.

1 Výklad základních pojmů

V úvodu mé práce se pokusím uvést a vysvětlit základní pojmy, které se týkají prevence kriminality a které budou použity v této práci.

1.1 Kriminalita

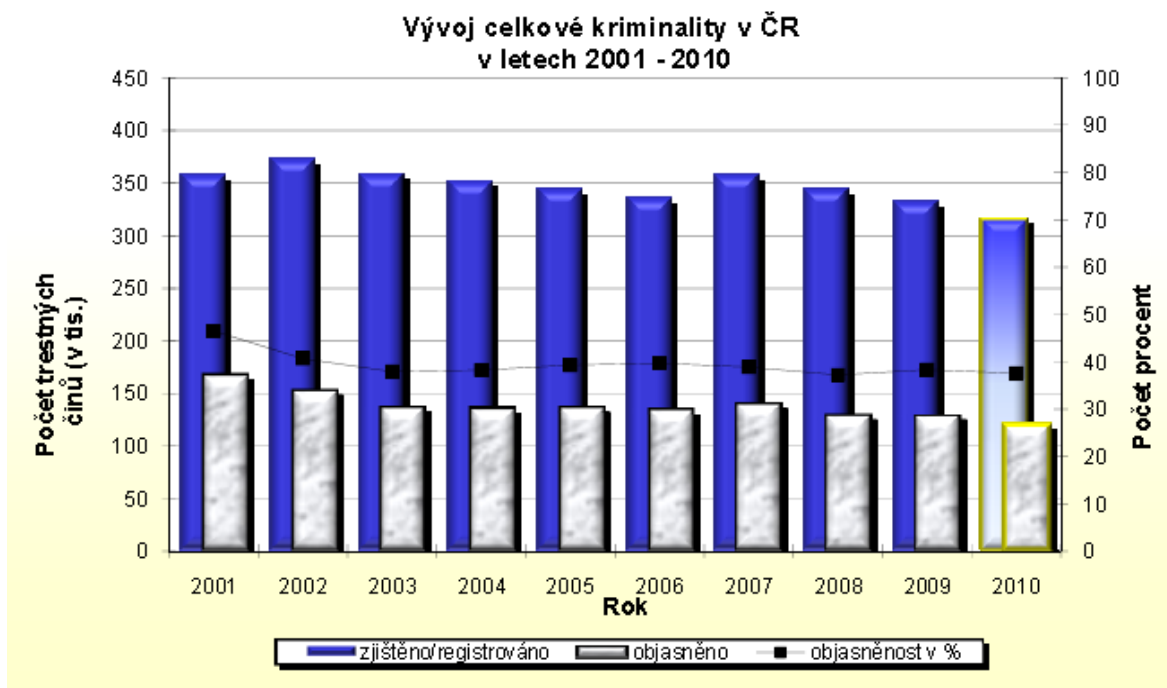
Kriminalitou se rozumí všechny trestné činnosti spáchané na určitém území v určité době osobou, která je trestně odpovědná. Kriminalitu lze pojmout z hlediska legálního, což zahrnuje pouze trestnou činnost, nebo sociologizujícího, kam se řadí chování, která předcházejí trestné činnosti a jsou společensky škodlivé.

Cílem zkoumání je souhrn odhalených, registrovaných i neodhalených, latentních trestních činů. Problémem může být to, že latentní kriminalitu lze jen odhadovat.

Podle odhadů specialistů se *latentní kriminalita* většinou objevuje v případech korupce, pašování zboží, neplacení výživného, týrání zvířat, podvodů s nemovitostmi nebo při zaměstnávání jiných osob, nedovoleného ozbrojování, pomluv, nákupu kradeného zboží, daňových, celních a pojišťovacích podvodů nebo ekonomické kriminality.

„Hlavním nástrojem kontroly kriminality je bezpečnostní politika státu. Její součástí je preventivní politika, která se zaměřuje na eliminaci kriminogenních faktorů a kriminálně rizikových jevů, na práci s pachateli a na pomoc obětem trestné činnosti“ (cit. z internetovaných stránek MVCR, 2008).

Obrázek 1 znázorňuje, že od roku 2001 byl minulý rok 2010 nejnižší počet trestných činů v ČR. Zločinnosti tradičně dominovala majetková trestná činnost, i když poklesla o čtyři procenta, což potvrzuje obrázek 8.

Obrázek 1 - Vývoj celkové kriminality v ČR

Zdroj: Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2010

1.2 Viktimizace

Anglické slovo victim znamená oběť. Viktimnost je pravděpodobnost stát se obětí trestného činu. Tudíž viktimizace znamená, že jedinec nebo skupina z někoho vytvoří oběť. Dle Zoubkové a Moulisové (2004, s. 29) viktimizace je proces přeměny potencionální oběti v oběť skutečnou. Viktimologie zkoumá oběti trestného činu a jejich podíl na vývoji trestného činu. Havrdová (2007, s. 19) zařazuje mezi náchylnější osoby například policisty, pracovníky bezpečnostních služeb, taxikáře, záchranáře, obsluhu benzinových čerpadel, mládež, starší lidi, ženy, cizince, příslušníky menšin, duševně nemocné, alkoholiky, homosexuály, osamělé osoby a další. Tito lidé, ohrožení kriminalitou by se měli podle Havrdové (2007, s. 22) zajímat o možná preventivní opatření, aby případně snížili riziko stát se obětí a posílili jejich osobní bezpečnost.

„Znovu a znovu zjišťuje velký počet studií, že viktimizace v dětství zvyšuje pravděpodobnost, že se v dalším životě bývalá oběť násilí stane jeho pachatelem.“ (Koukolík a Drtilová, 2001, s. 249)

V roce 1999 Clarke a kolektiv zjistili, že tělesné a sexuální zneužívání ve věku do 16 let zvyšuje přibližně 3,6 krát riziko, že se oběť v dospělosti změní na pachatele.

Koukolík ve své knize Zlo na každý den uvádí také fakt, že jakmile se žena, počínaje vlastním dětstvím, jednou stane obětí násilí, pak pravděpodobnost, že se jí stane znovu, významně roste. V roce 1997 Briere a kolektiv provedli výzkum v příjmovém oddělení akutní psychiatrické péče v Kalifornii. Z 93 viktimizovaných dospělých žen 53% potvrdilo, že bylo v dětství obětí sexuálního zneužívání a 42% se přiznalo, že bylo v dětství obětí fyzického zneužívání.

Zoubková a Moulisová (2004, s. 30) rozlišují viktimizaci na tři fáze: primární, sekundární a terciární. Viktimizaci rozdělili z toho důvodu, že po spáchání trestného činu oběť často prochází těžkým obdobím provázejícím zraňující události a újmou.

1.2.1 Fáze viktimizace

Následující členění fází viktimizace je převzato dle (Zoubková, Moulisová, 2004).

- Primární viktimizace – je újma, která vzniká jako přímý důsledek trestného činu
 - v důsledku této fáze může vzniknout škoda:
 - fyzická – př. zranění;
 - finanční – př. ztráta majetku;
 - emocionální – př. úzkost, nespavost.
- Sekundární viktimizace – vzniká druhotně jako reakce na už spáchaný trestný čin
 - v důsledku sekundární fáze mohou vznikat zdání:
 - nedůvěry a nespravedlnosti;
 - nedůstojnosti až ponížení;
 - nejistoty až izolace.
- Terciární viktimizace - je stav, kdy oběť se i po delší době nedokáže vyrovnat se zkušeností, ke které došlo při spáchání trestného činu
 - v důsledku terciární fáze je oběť postižená:
 - po psychické stránce – př. pocit strachu;
 - po fyzické stránce – př. bolesti hlavy, tělesná slabost.

1.3 Faktory vedoucí k páčání trestné činnosti

Kriminogenní faktory jsou rizikové činitele, které vyvolávají, usnadňují nebo motivují páčání trestných činů. Havrdová uvádí rozlišení kriminogenních faktorů na subjektivní a objektivní:

- **Individuální** neboli subjektivní faktory souvisejí s psychickými a fyzickými vlastnostmi, se strukturou osobnosti a s chováním jedince.
- **Společenské** neboli objektivní faktory působí v rámci společenského systému. Tyto faktory působí například v oblasti práva, ekonomiky, politiky, sociální struktury, státní správy a samosprávy, kultury.

Každý jedinec má jiné podmínky k působení výše zmíněných faktorů. Od narození dochází k socializaci a sociálnímu zrání, jedinec si utváří svá kritéria, podle kterých se řídí ve svých postojích a při svém jednání. Individualita osobnosti vede k tomu, že stejné podmínky nepůsobí na všechny stejně. Vliv negativních faktorů, které mohou způsobit kriminalitu, není u každého stejný. Nikdy nemůže být výčet faktorů úplný, protože je celá řada okolností, které mohou hrát roly. S postupem času vznikají nové faktory a staré buď nepůsobí, nebo mají menší vliv (Zoubková, Moulisová, 2004).

Do oblasti kultury lze zařadit mnoho faktorů ovlivňujících chování společnosti a páčání trestných činů. Jedním z nástrojů veřejné kontroly jsou hromadné sdělovací prostředky, které se mohou podílet na odhalování pochybných aktivit politických stran, politiků, bank a měly by kontrolovat, jak jsou případy řešeny a zdali jsou vyřešeny do konce. Sdělovací prostředky mají také vliv na veřejné mínění a jednání politiků. Mohou vědomě či nevědomě působit v zájmu něčeho, co je výhodné pro svět zločinu.

Na počátku 21. století lze očekávat, že pravděpodobně budou přetrvávat rizika, která souvisejí s kriminalitou, nad všemi ostatními riziky. Dle (Havrdová, 2007) bude celý svět v budoucnosti ohrožován převážně nadnárodním organizovaným zločinem, ekonomickou kriminalitou a terorismem. Rozdíly mezi vyspělými a zaostalými státy mohou vést nyní i v budoucnosti k tomu, že ze zaostalých zemí se do vyspělých budou pašovat drogy, levné pracovní síly, prostitutky. Naopak z vyspělých zemí do zaostalých se budou pašovat zbraně, kradené automobily, nebezpečné odpady atd. Ohrožován je také ekonomický systém, zejména tím, že jsou do něj vnášeny zločinecké praktiky. Jedná se například o praní peněz, korupci, daňové úniky.

Významným negativním faktorem v oblasti státní správy je nedůvěra většiny občanů v instituce státní správy a politický systém, zejména vůči soudům, policii, politickým stranám a politikům. Stát musí chránit bezpečnost občanů, pracovníků státní správy, podnikání, peněžnictví a musí zajistit, aby nedošlo k omezení obranyschopnosti. Pracovníci státní správy bývají při výkonu své funkce ohrožováni, zneužíváni a vydírání zločinci. Naopak dle Havrdové politici často sledují jen svůj vlastní prospěch a přehlíží nebo kryjí trestnou činnost.

„Silným kriminogenním faktorem je nízká úroveň právního vědomí“ (Havrdová, 2007, s. 29). Řadový občan se ve složitých právních normách není schopen orientovat. Tím, že lidé neznají svá práva, tak se nedokážou ani bránit. Zákony se často mění a trestní řízení bývá zdlouhavé a komplikované. Nové právní normy se obtížně a zdlouhavě prosazují. Není neobvyklé, když rozhodnutí soudu není vůbec respektováno nebo když obviní soudce ze zaujatosti.

Kriminogenní faktory Libereckého kraje v posledních pár letech jsou rozvoj urbanistických celků (nákupní centra, Tipsport arena v Liberci) a vyšší nezaměstnanost, jak uvádí Bezpečnostní analýza Libereckého kraje. Zvyšuje se brutalita a organizovanost pachatelů při páčání obecné kriminality. Bezpečnostním rizikem jsou oblasti, které jsou využívány v letních i zimních měsících cizinci, například Máchovo jezero a Jizerské hory.

Má-li být prevence kriminality úspěšná, musí se včas nalézat rizikové faktory (hlavně ty nově vznikající) a hledat účinná protiopatření k jejich omezení nebo eliminaci.

1.4 Pojem prevence kriminality obecně

Slovo prevence znamená zákrok předem, z latinského *praeventus*. Prevence jsou všechny aktivity, které zabraňují výskytu a vývoji jednotlivých negativních jevů ve společnosti, uvádí ve své knize Jan Chmelík s kolektivem.

„Je prokázáno, že dobře naplánované strategie prevence kriminality nejenže předcházejí trestné činnosti a viktimizaci, ale podporují bezpečnost společnosti a přispívají k udržitelnému rozvoji státu. Zlepšují kvalitu života a přinášejí dlouhodobé výhody ve smyslu snižování nákladů spojených se systémem trestní justice i dalších společenských nákladů vyplývajících z trestné činnosti“ (Směrnice pro prevenci kriminality, rezoluce Hospodářské a sociální rady OSN č. 2002/13).

Prevence kriminality je ve Strategii prevence kriminality definována jako ofenzivní strategie boje s trestnou činností prostřednictvím státních, soukromoprávních a veřejnoprávních subjektů. Je chápána jako záměrné působení na příčiny, které vedou k jejímu páchání, s cílem je odstranit nebo omezit. „Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejich následků, ať již prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí, nebo působením na potencionální pachatele a oběti trestných činů. Prevence kriminality úzce souvisí s prevencí dalších sociálně patologických jevů, z nichž k nejzávažnějším patří nejrůznější formy závislosti“ dostupné z internetových stránek MVCR, 2008).

1.5 Úrovně preventivních aktivit

Preventivní sociální a situační aktivity se uskutečňují na úrovni primární, sekundární a terciární, jak dokládá MVCR v archivu z roku 2008 na svých internetových stránkách:

- **primární** - zaměřuje se na hlubší příčiny kriminálního jednání celé populace a směřuje do budoucna; zahrnuty jsou výchovné, vzdělávací, zdravotní, osvětové a poradenské aktivity; cílem je působit tak, aby trestný čin vůbec nevznikl;
- **sekundární** – se zaměřuje na konkrétní rizikové jedince či skupiny obyvatelstva, u nichž je pravděpodobnost, že se stanou pachateli trestné činnosti nebo jsou jinak ohroženy; usiluje o odvrácení od kriminálního jednání a o aktivní oporu;
- **terciární** – zaměřuje se na jedince, kteří se už protiprávního jednání dopustili, na lokality, které byly zasaženy kriminálním chováním a na oběti trestných činů; jedná se například o pomoc při získávání pracovního uplatnění a bydlení, rodinné poradenství, motivaci pro vzdělání a získání odborné kvalifikace; cílem je poskytnout včasnou odbornou pomoc.

1.6 Struktura prevence kriminality

Zoubková a Moulisová rozlišují prevenci na tři typy:

- **sociální prevence** - podle MVČR sociální prevence představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páchání trestné činnosti:

- primární – zahrnuje problematiku vzdělávání romské mládeže a protidrogovou prevenci; věnuje se také pozitivnímu ovlivňování dětí a mládeže; odpovědnost za tuto oblast spadá do působnosti rodiny, obce a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy;
 - sekundární – zahrnuje cílené informační, poradenské a vzdělávací aktivity sociální péče vykonávané prostřednictvím poraden, linek důvěry, výchovných poradců, sociálních kurátorů a protidrogových koordinátorů;
 - terciární – zahrnuje organizační, sociální, informační a poradenské opatření motivovaných jednotlivců k jejich zařazení do společnosti; oblast sekundární a terciární spadá do působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva zdravotnictví.
- **situační prevence** – podle MVČR se snaží minimalizovat kriminogenní podmínky pomocí opatření režimové, fyzické a technické ochrany; nejefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti; je orientována na omezování kriminogenních situací a na zvýšení pravděpodobnosti odhalení pachatele; odpovědnost za situační prevenci nesou občané, obce a v rámci vymezených kompetencí Ministerstvo vnitra (Policie ČR)
 - primární – zabývá se zlepšením bezpečnostní situace zaměřené na nejširší veřejnost;
 - sekundární – realizuje se prostřednictvím *klasických* (mříže, bezpečnostní folie, trezory, vrstvené sklo atd.), *technických* (uzavřené televizní okruhy, elektronická zabezpečovací signalizace, elektronická požární signalizace atd.), *fyzických* (Policie ČR, městská policie, Armáda ČR, bezpečnostní služby, strážníci) a *režimových prostředků* (personální záležitosti, ochrana přístupu do objektu, ochrana dat);
 - terciární – je zaměřena především na zlepšení situace v konkrétních místech zasažených určitým druhem násilí.
 - **viktinnosti** – je orientována na bezpečné chování; jde o zdravotní, psychologické, právní a technické poradenství; podle míry ohrožení užívá metody na úrovni:
 - primární - propagace technických možností ochrany před trestnou činností zvyšování pocitu větší odpovědnosti občanů za vlastní činy;
 - sekundární – informování a výcvik osob či skupin ohrožených viktimizací;
 - terciární – odškodňování obětí; zajišťování právní ochrany; psychologická a zdravotní pomoc.

1.7 Objekty prevence kriminality

Objekty prevence kriminality tvoří:

- kriminogenní faktory – sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality;
- potenciální či skuteční pachatelé trestné činnosti;
- potencionální či skutečně oběti trestných činů.

1.8 Opatření prevence kriminality

Strategie prevence kriminality na léta 2008-2011 uvádí základní čtyři opatření:

- sociální opatření – zabývají se ekonomickými a sociálními problémy, které produkují pachatele trestné činnosti; snaží se změnit nepříznivé socioekonomické prostředí; pozornost je zaměřena zejména na mládež ohroženou sociálně nežádoucími jevy; sociální projekty – krizová a poradenská zařízení, prevence závislosti, sportovní, vzdělávací a zájmové aktivity;

- situační opatření – cílem je omezování příležitostí k páčání kriminálních činů; zvyšování rizika dopadení pro pachatele a snižování zisků z trestné činnosti; situační projekty – kamerové systémy, osvětlení, technická zařízení, výpočetní technika; „Staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností (Koncepce prevence kriminality Libereckého kraje na období 2009 – 2011, s. 6)“;

- informování občanů – zvyšování informovanosti obyvatelstva o formách obrany a bezpečnostní situaci prostřednictvím médií, přednášek, tiskovin, besed a poradenských služeb; aktivní zapojování občanů do zvyšování vlastní bezpečnosti a okolí; obeznámení občanů o nejčastějších typech kriminality, o způsobech jejich páčání a o místech jejich výskytu; informativní projekty – video, audio-video, ochrana před trestnou činností;

- budování realizačních kapacit – posilování systému prevence kriminality.

2 Prevence kriminality v ČR

Tato kapitola mé práce má za úkol popsat historii prevence kriminality na území České republiky od zlomového roku 1989 až po současnost. Dále cílem této části je uvést způsob organizování a účastníky prevence kriminality v České republice. V závěru kapitoly budou uvedeny konkrétní programy prevence kriminality u nás.

2.1 Historie prevence v ČR

V Československu před rokem 1989 bylo pojetí prevence kriminality spíše formální nežli praktické. Koordinující úloha připadala prokuratuře. Výjimečné postavení zaujímala Komunistická strana Československa a její orgány. Od roku 1989 do roku 1993 stoupl počet zjištěných trestných činů trojnásobně a sdělovací prostředky se začali kriminalitě více věnovat (Havrdová 2007, s. 62). Toto spolu s dalšími vlivy mělo za příčinu, že obyvatelstvo začalo více vnímat ohrožení kriminalitou. Lidé se začali více zajímat o trestech pro pachatele trestných činů, o příčinách kriminality a způsobech jak ji ovlivnit.

V roce 1991 vydal Československý helsinský výbor stanovisko Právo občanů na bezpečnost v právním státě. Tento dokument obsahoval požadavek, aby při všech vládách byly ustanoveny Výbory pro prevenci kriminality. Po rozdělení Československa obě vzniklé republiky pokračovali v úsilí o vytvoření efektivního systému prevence kriminality (Zoubková, Moulisová, 2004, s. 82). Dne 15. 7. 1991 vznikla Policie ČR z českých složek Sboru národní bezpečnosti (SNB).

V roce 1993 bylo usnesením vlády ČR č. 617/1993 vytvořen Republikový výbor pro prevenci kriminality (dále jen RVPPK). Ministerstva vnitra na svých internetových stránkách uvádí, že RVPPK je meziresortní koordinační a metodický orgán zřízený při Ministerstvu vnitra usnesením vlády ze dne 3. 11. 1993 č. 617. Předsedou RVPPK je ministr vnitra, výkonným místopředsedou je 1. náměstek ministra vnitra a celkem má 19 členů (mezi ně patří zástupci ministerstev).

„Výbor byl zřízen s úkolem koordinovat činnost příslušných ústředních orgánů státní správy v oblasti prevence kriminality, spolupracovat s nestátní sférou (občanskými iniciativami a hnutími, církvemi atd.), metodicky vést a podporovat rozvoj preventivních aktivit a činnost místních orgánů pro prevenci kriminality, podporovat realizaci

preventivních programů a projektů a vyhodnocovat jejich účinnost, vypracovávat a předkládat vládě koncepční dokumenty týkající se prevence“ (Havrdová, 2007, s. 64).

Usnesením vlády č. 341/1994 vláda schválila Program sociální prevence a prevence kriminality – aktuální stav a východiska do roku 1996 a uložila úkol vypracovat rezortní programy činností v oblasti prevence kriminality. Rok poté vyšlo usnesení vlády č. 418/1995, čímž vláda schválila programy rezortů a vyčlenila finanční prostředky na realizaci Programu na rok 1996 ze státního rozpočtu. Rok 1995 je datován jako začátek finanční podpory ze státního rozpočtu na program prevence kriminality. Usnesením vlády ČR pod č. 491 dne 25. 9. 1996 byl schválen Systém vynakládání finančních prostředků ze státního rozpočtu na preventivní účely.

Základními dokumenty prevence kriminality v České republice jsou Strategie prevence kriminality a Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci této strategie, stanovené Ministerstvem vnitra ČR. Historicky první Strategie prevence kriminality na léta 1997 – 2000 vznikla usnesením vlády č. 209, na kterou pak navazují její další aktualizace. Poslední strategie, která je nyní v platnosti, je Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011. Prioritami strategie jsou projekty primární prevence zaměřené na děti a mládež, sekundární projekty zaměřené na mladistvé a dětské delikventy, projekty zaměřené na pozitivní sjednocení sociálně vyloučených skupin a na oběti trestných činů.

2.2 Způsob organizování prevence kriminality v ČR

V České republice je prevence kriminality organizována na třech stupních (Havrdová, 2007, s. 63):

- na mezirezortní úrovni;
- na rezortní úrovni;
- na místní úrovni.

Mezi výše uvedenými úrovněmi nejde o vztah nadřízenosti a podřízenosti. Na mezirezortní úrovni plní ústřední metodickou a koordinační roli Republikový výbor pro prevenci kriminality, od roku 1994. Úkoly sekretariátu RVPPK plní odbor prevence

kriminality Ministerstva vnitra. Při RVPPK byla zřízena komise, která rozhoduje o přidělování finančních prostředků na Programy prevence kriminality.

„Resortní programy prevence kriminality vycházejí z věcné působnosti jednotlivých ministerstev“ (Havrdová, 2007, s. 65). Každé ministerstvo (rezort) má svou specifickou funkci a pracuje na různých úrovních prevence kriminality.

Ministerstvo vnitra působí zejména v situační prevenci a ve viktimologické prevenci. Zaměřuje se na vzdělávání pracovníků, kteří se zabývají prevencí kriminality, na rozvoj preventivních aktivit a jejich zkvalitňování, na podporu projektů atd.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se orientuje především na prevenci násilí na školách, na péči o mládež, na výchovné působení školy, na trávení volného času a pedagogicko-psychologické poradenství. Zaměřuje se na sociální a viktimologickou prevenci.

Ministerstvo práce a sociálních věcí rozšiřuje standardní sociální práce, práci s nezaměstnanými a podporuje nevládní organizace zabývajícími se aktivitami v oblasti sociální práce. Jeho působnost spadá pod sociální a viktimologickou prevenci.

Ministerstvo spravedlnosti se zaměřuje pouze na sociální prevenci v oblastech legislativních i výkonných. V rámci tohoto resortu je prováděna například prevence ve vězeňském prostředí a prevence kriminality mládeže. Výsledky Institutu pro kriminologii a sociální prevenci jsou součástí kriminologického výzkumu, který se dotýká Ministerstva spravedlnosti.

Ministerstvo zdravotnictví podporuje nevládní organizaci Bílý kruh bezpečí a orientuje svou práci na oblasti sociální a viktimologické prevence. Zabývá se léčbou drogově závislých a sexuálně deviantních, prevencí zanedbávání, týrání a sexuálního zneužívání dětí. Prevencí kriminality se zabývají také poradní orgány vlády, kterými jsou *Mezirezortní komise pro záležitosti romské komunity* a *Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky*. Jejich zástupci se účastní Republikového výboru pro prevenci kriminality.

„Rezortní orgány mohou samosprávné orgány měst a obcí iniciovat a poskytovat jim metodické vedení, informace i určitou ekonomickou podporu a přitom získávat zpětnou vazbu o jejich účinnosti“ (Zoubková, Moulisová, 2004, s. 90).

Základem systému prevence v České republice je prevence kriminality na místní úrovni. Za preventivní práci, její přípravu a realizaci, nesou odpovědnost obecní

zastupitelstva. Na městských úřadech jsou komise prevence, které by se měly skládat z představitelů státních i nestátních institucí, ale také z kvalifikovaných odborníků. Důležitou roli pro realizaci preventivních aktivit hrají manažeři/koordinátoři prevence ve městech. Osoby odpovědné za prevenci kriminality na úrovni kraje (manažeři/koordinátoři prevence kriminality Krajského úřadu) jsou kompetentní k sledování koncepčních materiálů a programů prevence kriminality kraje, koordinují preventivní aktivity v kraji, poskytují metodickou, konzultační a organizační činnost a iniciují medializaci preventivních aktivit v kraji (MVČR). Manažer prevence kriminality kraje je kontaktní osobou pro Policii ČR, pro Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR a pro manažery prevence měst a obcí. V řadě specifických oblastí spolupracují na místní úrovni například romští asistenti, metodici prevence ve školách, pracovníci Preventivně informačních skupin okresních ředitelství Policie ČR, koordinátoři prevence kriminality krajských správ Policie ČR, manažeři protidrogové prevence. Od roku 2001 byly uskutečňovány Programy prevence kriminality na místní úrovni v 95 městech ČR s počtem nad 10 000 obyvatel. V roce 2003 byl vytvořen program PARTNERSTVÍ, který zapojuje do preventivních aktivit i menší obce. „Program je založen na partnerském vztahu Policie ČR s obcemi, krajskými úřady a dalšími subjekty při řešení kriminality v rizikových lokalitách a při přípravě a realizaci projektů, které mají za cíl omezovat místní kriminogenní podmínky a pozitivně ovlivňovat pocit bezpečí občanů“ (Havrdová, 2007, s. 67). Od roku 2005 je program PARTNERSTVÍ vyhlašován jako jediný program prevence kriminality na místní úrovni.

2.3 Účastníci prevence kriminality v ČR

- Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR – je vrcholným orgánem, který projednává zprávy o plnění úkolů plynoucích ze Strategie prevence kriminality na dané období, stanovuje právní rámec tvorby a realizace preventivní politiky a schvaluje státní rozpočet vyčleněný na Strategii prevence kriminality;
- Vláda ČR – schvaluje navržené priority prevence na daný rok, přijímá Strategii prevence kriminality na příslušné období a vyhodnocuje její plnění, ukládá členům vlády, aby vyčlenili finanční prostředky na resortní programy prevence kriminality;
- Republikový výbor pro prevenci kriminality;

- Poradní orgány vlády – Rada vlády ČR pro koordinaci protidrogové politiky, Rada vlády ČR pro záležitosti romské komunity;
- Orgány obcí – obecní zastupitelstva, komise prevence, manažeři/koordinátoři prevence;
- Preventivně informační skupiny Policie ČR – poradenská činnosti občanům, preventivně osvětová práce s mládeží, spolupráce s orgány veřejné správy, příprava a distribuce informativních materiálů, navrhování preventivních opatření,
- Složky resortu Ministerstva spravedlnosti ČR – justiční orgány;
- Vězeňská služba ČR – omezení kriminální recidivy odsouzených osob, protidrogové a protialkoholní aktivity v práci s vězni;
- Probační a mediační služba ČR (PMS) – multidisciplinární týmy pro mládež iniciovaných PMS, které by měly řešit kriminalitu mládeže v dané oblasti; rozvíjení probačních programů pro mladistvé;
- Poskytovatelé a zařízení sociálních služeb – např. Domy na půl cesty, nízkoprahová zařízení, sociální kurátoři a pracovníci;
- Občanská společnost – církve, charitativní organizace, komunity občanů a občanská sdružení, které jsou součástí sociální prevence;
- Média – mohou ovlivňovat chování občanů, tím, že informují veřejnost o rizicích kriminality, o možnostech viktimizace a preventivních opatřeních; mají možnost formovat názory občanů na kriminalitu, postoje ke kontrole kriminality a obav obyvatel z kriminality;
- Institut pro kriminologii a sociální prevenci (pracoviště RVPPK) – výzkum potřeb, postojů a názorů občanů ke kriminalitě.

2.4 Programy prevence kriminality

Preventivní programy vymezují zaměření preventivní práce na úrovni obce nebo regionu, s ohledem na místní problémy a potřeby. V roce 2008 Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR v souladu se Strategií prevence kriminality na léta 2008 až 2011 vypracoval **Metodiku přípravy městského programu prevence kriminality na rok 2009** (dále jen Metodika). Podmínkou pro zařazení do městské úrovně prevence kriminality je vytvoření pracovní skupiny prevence kriminality, ve které jsou zastoupeni odborníci, kteří se zabývají problematikou bezpečnosti a sociálně patologickými jevy.

V tomto dokumentu se mimo jiné uvádí, že za přípravu, realizaci a hodnocení Programu zodpovídají manažer prevence kriminality a pracovní skupina.

2.4.1 Příprava preventivních programů

Součástí přípravy programů je aktualizace všech částí bezpečnostní analýzy, průběžné vyhodnocování statistik sledovaných typů trestné činnosti a sledování sociálně-demografických ukazatelů. Jedním z důležitých podmínek uskutečnění Městského programu jsou finanční prostředky, které lze získávat z městských i krajských finančních zdrojů, ze státních i nestátních grantů, fondů EU, z nestátních neziskových organizací, od zástupců podnikatelského sektoru a i od občanů samotných.

Dle doporučení Metodiky by každý projekt měl obsahovat (dostupné na internetových stránkách MVCR, Metodika přípravy městského programu prevence kriminality na rok 2009):

- hlavní cíl, stanovení vedlejších cílů;
- stanovení cílové skupiny;
- určení realizátora projektu;
- popis činnosti, výběr prostředků a metod k dosažení cíle/ů;
- zpracování plánu, časový harmonogram realizace projektu;
- personální a materiální zabezpečení projektu;
- ekonomické zdroje a finanční rozpočet;
- způsob hodnocení projektu a projektu;
- stanovení kritérií;
- popis projektu.

Schválením konečné verze programu od městského zastupitelstva nebo rady nabyde program závaznosti a může být financován, vyhodnocován a kontrolován.

2.4.2 Přidělování dotací

Státní dotace jsou finanční prostředky vyčleněné do kapitoly Všeobecná pokladní správa státního rozpočtu na podporu programů prevence kriminality v České republice. Manažer prevence kriminality nejdříve připraví Žádost o státní účelovou dotaci, která musí obsahovat povinné údaje a přílohy a být zpracována na standardizovaném formuláři.

Poté statutární zástupce města předkládá a podepisuje Žádost na Ministerstvo vnitra a ředitel příslušného okresního ředitelství Policie ČR ji potvrzuje svým podpisem.

Projekty programu posuzuje komise RVPPK pro výběr projektů podle Pravidel pro poskytování účelových dotací obcím v rámci programu prevence kriminality ve výběrovém řízení. Komise dohlíží na přiměřenost finančních nároků, splnění podmínek a adekvátnost opatření. Manažeři prevence kriminality měst a příslušných krajských úřadů se účastní jednání komise.

Ministerstvo vnitra vydává Rozhodnutí o poskytnutí dotace, kterým zajistí převod finančních prostředků a stanovuje časové, finanční a věcné podmínky dotace.

2.4.3 Informace o programu Ministerstva vnitra v prevenci kriminality pro rok 2011

Odborná komise pro posuzování projektů dne 3. března 2011 doporučila projekt Policie pro každého ve výši 1,5 mil. Kč. Čímž vyčerpá všechny vyčleněné finanční prostředky pro rok 2011 a nebude již vypisována Výzva k zasílání projektů k realizaci Programu Ministerstva vnitra v oblasti prevence kriminality pro rok 2011. V tomto roce 2011 mají být finanční prostředky využity na tvorbu (dostupné z internetových stránek MVCR, Informační servis prevence kriminality):

- didaktických pomůcek;
- videospotů dle témat a subtémat;
- výukových programů a metodiky jednotlivých témat odborníky z oblasti psychologie a pedagogiky;
- podpůrných preventivních materiálů dle cílových skupin.

2.4.4 Projekt Policie pro každého

Členové komise při posuzování preventivních projektů Policie ČR a pracovníci prevence Policie ČR v letech 2009 a 2010 vznesli požadavek na zpracování celorepublikového preventivního projektu. 27. dubna 2010 policejní prezident vydal rozkaz č. 72/2010, kterým došlo ke vzniku pracovní skupiny Prevence. Tato skupina zpracovává od 1. června 2010 čtyři hlavní problémy:

- děti a kriminalita;
- problematika narkotik;

- extremismus;
- informační kriminalita.

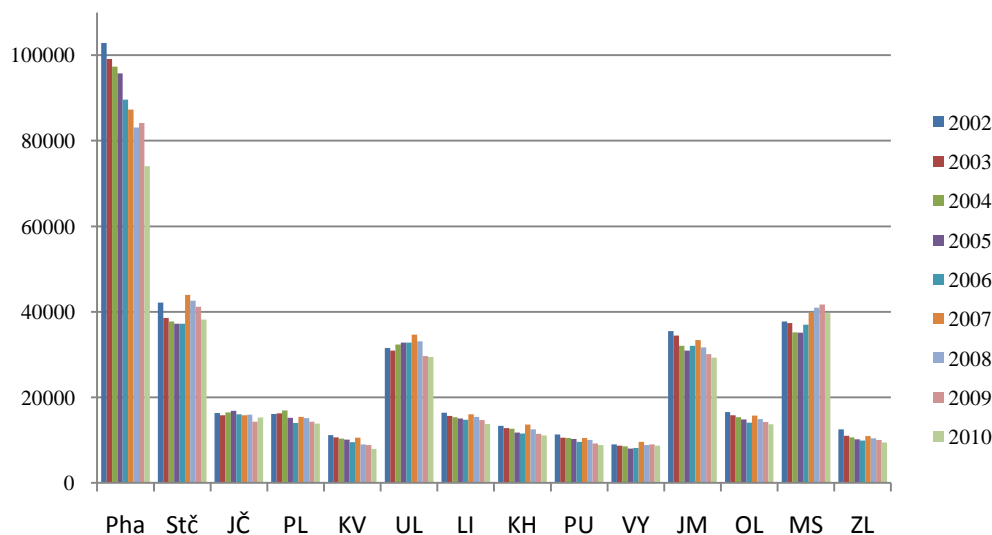
„Cílem projektu je vytvoření stabilního, efektivního a funkčního systému preventivní činnosti policie, systému dalšího cíleného vzdělávání pracovníků preventivně informačních oddělení a skupin, pedagogických pracovníků působících v oblasti prevence ve školách a školských zařízeních, cílené financování činnosti policie a vytváření podmínek pro vyhodnocování této činnosti a její zkvalitňování“ (Dostupné z internetových stránek MVCR, Informační servis).

Podle Ministerstva vnitra mezi výhody tohoto projektu patří úspora finančních prostředků, možnost aktualizace jednotlivých témat a možnost reakce na vývoj kriminality se zaměřením na děti a mládež, sjednocení preventivních aktivit policie umožňující vyhodnocení činnosti preventivních pracovišť a zjednodušení spolupráce s ostatními subjekty.

3 Vývoj a průběh kriminality v ČR a krajích ve statistických datech

Jak už název kapitoly napovídá, tak tato část práce bude vycházet ze statistických údajů Českého statistického úřadu a Policie ČR v oblasti kriminality. Grafy se budou týkat jak stavu kriminality v celé České republice, ale také zde dojde k porovnání údajů v krajích, zejména v Libereckém kraji, protože Česká Lípa se nachází na území Libereckého kraje. Dalšími částmi kapitoly budou programy prevence kriminality na Českolipsku, řízený rozhovor s pracovníkem prevence a dotazník veřejného mínění. Řízený rozhovor se bude týkat přímo Českolipska a dotazník celé České republiky a vnímání prevence kriminality ze strany obyvatel.

Ve většině krajů České republiky došlo v roce 2007 ke zvýšení počtu kriminálních činů. Pokud srovnáme stav kriminality Libereckého kraje s Českou republikou v roce 2007, tak obr. č. 2 potvrzuje, že zhoršení stavu kriminality proběhlo v celé České republice a Liberecký kraj nebyl výjimkou. To má za příčinu změna trestního zákona v roce 2007, kdy přestupky řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění a řízení pod vlivem alkoholu byly změněny na trestný čin.

Obrázek 2 - Vývoj celkové kriminality v jednotlivých krajích ČR

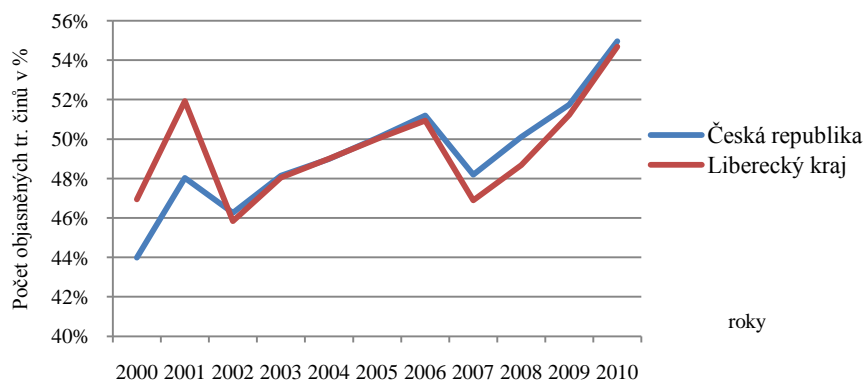
Přepočováno dle statistik kriminality Policie ČR

V roce 2007 po přepočtu trestných činů na 10 000 obyvatel se Liberecký kraj řadil na 4. místo v porovnání s ostatními kraji v ČR. V koncepci prevence kriminality Libereckého kraje na období 2009-2011 (Dostupné z internetových stránek Libereckého kraje,

Koncepce prevence kriminality Libereckého kraje na období 2009-2011) tento stav spojují s nepříznivými socio-demografickými a socio-ekonomickými ukazateli Libereckého kraje, například:

- 8. místo v rámci krajů ČR v nezaměstnanosti;
- 6. místo v rámci krajů ČR s vysokým počtem vyloučených romských lokalit;
- 4. místo v rámci krajů v ČR s vysokým podílem odsouzených osob k výkonu trestu odnětí svobody;
- 4. místo v rámci krajů ČR s vysokým počtem dětí a mladistvých, které spáchaly nebo páchají trestné činy;
- 3. místo v rámci krajů ČR s vysokým podílem dětí umístěných do institucionální péče k výkonu ústavní nebo ochranné výchovy;
- vysoký podíl osob ohrožených sociálním vyloučením.

V případě, že srovnáme počet objasněných trestných činů se zjištěnými trestnými činy v procentech, tak podle obrázku 3 je zřejmé, že v České republice i v Libereckém kraji se jedná o podobný jev.

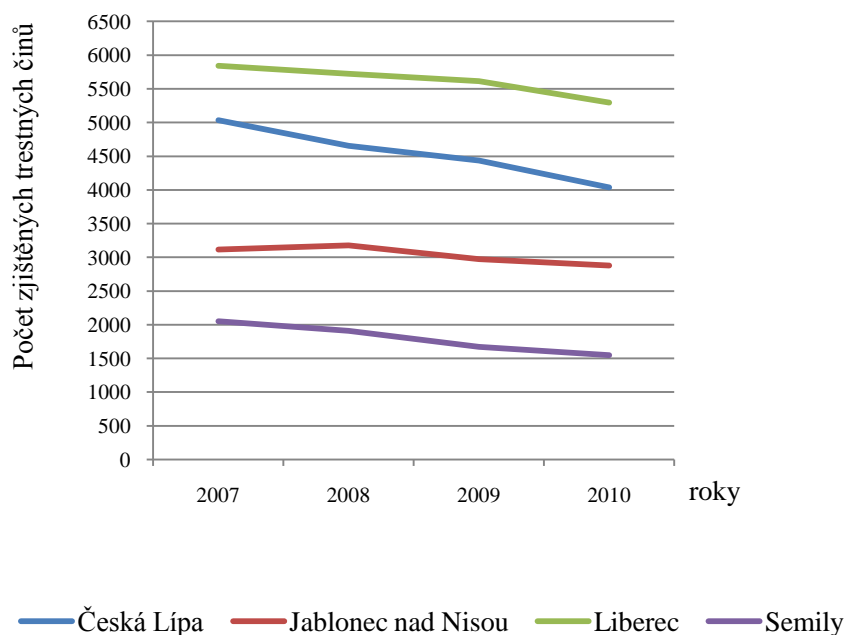

Obrázek 3 - Srovnání objasněné kriminality vůči zjištěné kriminalitě v %

Přepřacováno dle statistik kriminality Policie ČR

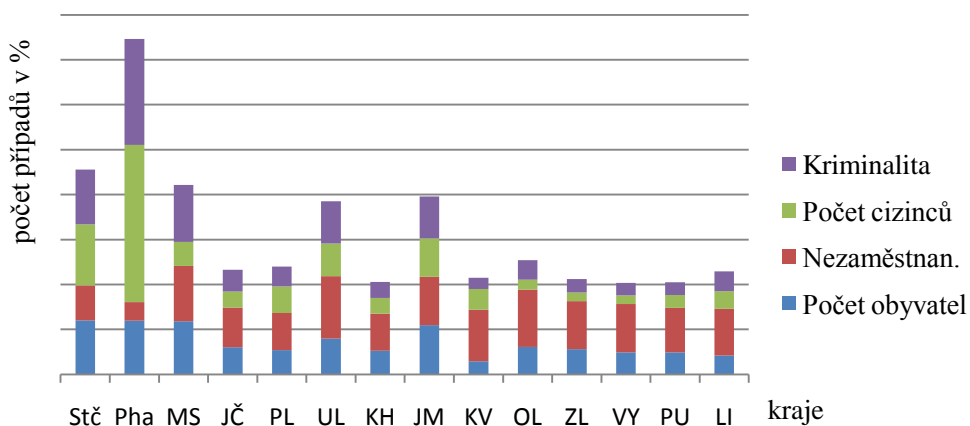
Porovnáním kriminality páchané v roce 2010 ve všech krajích České republiky lze tvrdit, že Liberecký kraj je v pořadí osmý s nejčastěji páchanými kriminálními činy z celkem 14 krajů, jak lze vyčíst z obrázku 2. Nejhuře na tom je Praha, která má největší

počet cizinců a zjištěná kriminalita v roce 2010 byla 74 028 z celkových 313 387 činů. Osmé místo nemusí znamenat, že Liberecký kraj si stojí dobře v porovnání s ostatními, protože tuto statistiku ovlivňuje spousta činitelů. Je nutno brát v potaz počet obyvatel v kraji, počet cizinců a počet nezaměstnaných, což znázorňuje obrázek 5. V Libereckém kraji má největší kriminalitu město Liberec a nejmenší město Semily, viz. obrázek 4.

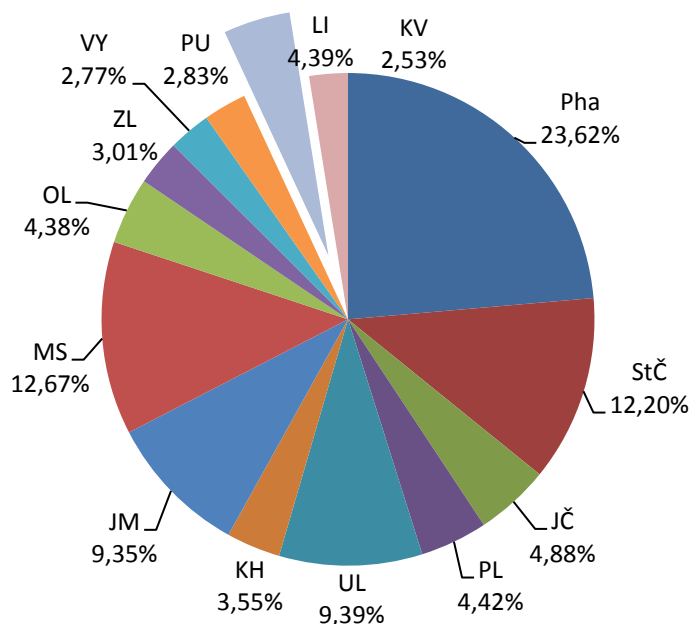
Obrázek 4 – Počet zjištěných trestných činů ve městech Libereckého kraje

Přepřacováno dle statistik ČSÚ

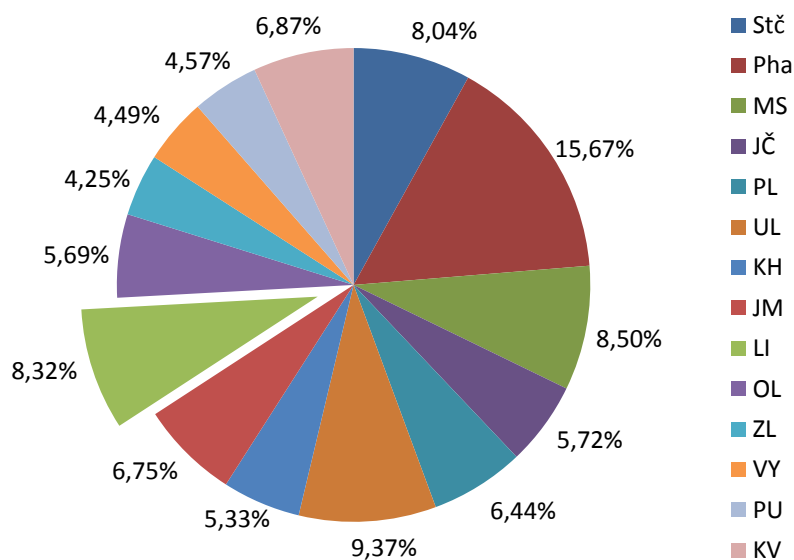
Obrázek 5 - Srovnání kriminality v roce 2010 v krajích ČR

Přepřacováno dle statistik ČSÚ

Obrázek 6 - Počet zjištěných případů kriminality v ČR v roce 2010

Přepočováno dle statistik ČSÚ

Obrázek 7 - Závislost zjištěných trestných činů na počtu obyvatel v ČR v roce 2010

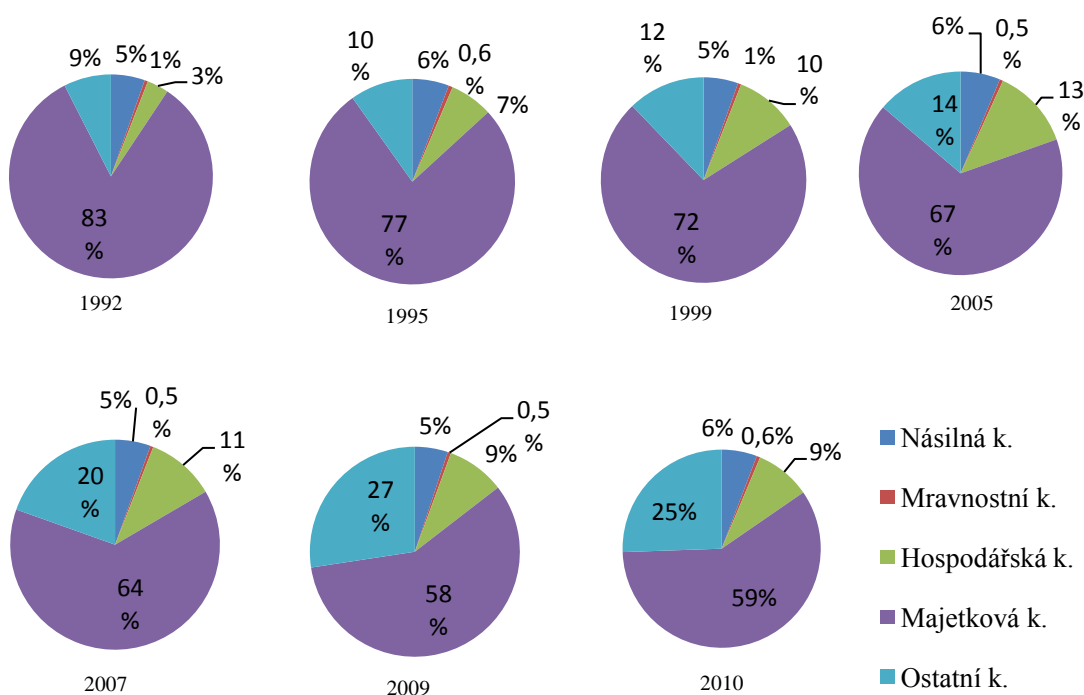
Přepočováno dle statistik ČSÚ

Koláčový graf na obrázku 7 znázorňuje procentuální podíl spáchaných trestných činů vůči počtu obyvatel v jednotlivých krajích ČR. Konkrétně je zde zřejmé, že v Libereckém kraji je poměrně vysoká kriminalita v závislosti na počtu obyvatel.

„Chci, aby Česká republika byla nejbezpečnějším místem v Evropě,“ uvedl nový policejní prezident Petr Lessy na bilanční tiskové konferenci policejního prezidia.

V roce 2010 poklesl počet registrovaných trestných činů a byl nejnižší od roku 1992. V roce 2010 došlo k poklesu kriminální činnosti u 13 krajů. Na obrázku 2 si lze všimnout, že jediný Jihočeský kraj byl výjimkou. Celkový počet stíhaných osob meziročně také pokles, konkrétně o 8,7%.

Ve Zprávě o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2010 je uvedeno, že za největší bezpečnostní hrozbu současnosti vláda považuje organizovaný zločin. Tato hrozba by měla být oslabována posilováním vyhledávání a zajišťování výnosů z trestné činnosti, čemuž má pomoci Koncepce rozvoje na úseku vyhledávání a odčerpávání výnosů z trestné činnosti.

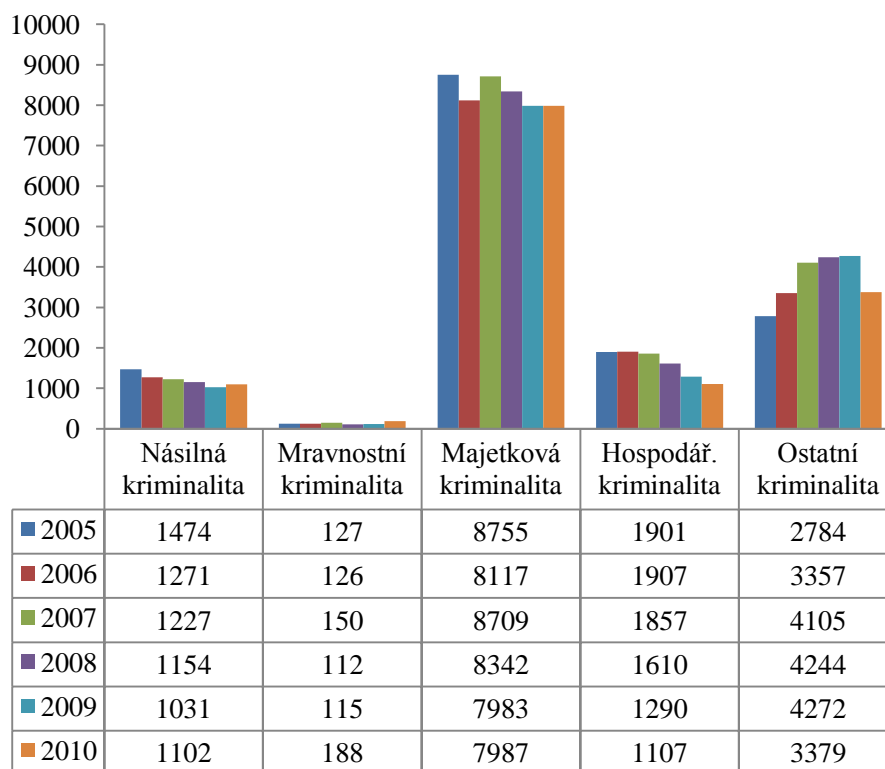
Obrázek 8 - Vývoj jednotlivých typů kriminality v ČR

Přepřacováno dle statistik kriminality Policie ČR

V Libereckém kraji bylo v roce 2010 zjištěno nejvíce majetkových činů, viz. obrázek 9, ale také si lze všimnout, že počet spáchaných majetkových činů se zlepšil v porovnání s rokem 2009. Pro bližší představu toho jaké druhy kriminality jsou páchany, tak v následujícím odstavci budou uvedeny.

Do *majetkových činů* se zahrnují například krádeže vloupáním, prosté krádeže, podvod, zpronevěra, pytláctví, zatajení věci, poškození cizí věci atd. Mezi *násilné činy* patří vraždy, usmrcení lidského plodu, opuštění dítěte, usmrcení z nedbalosti, rvačky, únos, loupeže, vydírání, týrání, porušování domovní svobody, úmyslné ublížení na zdraví, nebezpečné ohrožování, zabití a nebezpečné pronásledování. Celková násilná kriminalita v České republice byla v roce 2009 16 887 a v roce 2010 18 073. Došlo ke zhoršení jak v celé České republice, tak v Libereckém kraji, což si lze všimnout podle obrázku 8 a 9. *Mravnostní činy* nejsou v porovnání s ostatními činy tak časté, ale za to si myslím, že hodně závažné. Patří mezi ně znásilnění, pohlavní zneužívání, šíření pornografie, sexuální nátlak, ohrožování pohlavní nemocí, kuplířství, obchodování s lidmi atd.

V České republice bylo v roce 2010 zjištěno celkem 1 811 mravnostních činů a v roce 2009 1730, což vykazuje zhoršení tohoto druhu kriminality. Podle obrázku 9 došlo ke zhoršení mravnostních činů v Libereckém kraji z roku 2009 o 63,5 %. Tento údaj poukazuje na potřebu zefektivnění prevence v oblasti mravnostní kriminality. V oblasti *hospodářské kriminality* tvoří největší škodu trestné činy krácení daně, podvod, zpronevěra, porušování povinností při správě cizího majetku a úvěrový podvod. Trestná činnost daňového charakteru byla charakterizována ve Zprávě o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2010 na oblasti: falšování a fiktivní vystavování faktur, nelegální dovoz tabáku a výroba cigaret, neodvádění DPH u pohonných hmot, krácení spotřební daně z minerálních olejů atd.. Mezi *zbývající trestné činy* se řadí například maření výkonu úředního rozhodnutí, výtržnictví, sprejerství, podávání alkoholu mládeži, šíření toxikománie, požáry, výbuchy, nedovolené ozbrojování, týrání zvířat, nedovolená výroba a distribuce psychotropních látek a jedů.

Obrázek 9 - Srovnání druhů kriminálních činností v Libereckém kraji

Přepřacováno dle statistik kriminality Policie ČR

3.1 Problematika prevence kriminality ve strategických dokumentech kraje

V programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 v části Zajištění bezpečnosti obyvatel a majetku se uvádí, že na území Libereckého kraje zabezpečují oblast prevence složky IZS (integrovaného záchranného systém). Největším problémem spolupráce složek IZS s ostatními složkami (Český červený kříž, městská policie, hlídací služby atd.) je zastaralá technika, což má za následek zhoršení efektivity zásahu, monitorování situace a komunikace během zásahu. Proto v Programu rozvoje Libereckého kraje jsou vytyčeny následující cíle:

- vytvářet podmínky pro obměnu a modernizaci materiálního a technického vybavení IZS;
- zkvalitnit systém spojení a komunikace mezi jednotlivými zasahujícími složkami;
- zvyšovat úroveň školitelů z řad profesionálních složek IZS;
- vytvářet odpovídající zázemí pro činnost složek poskytujících pomoc;
- zlepšovat úroveň školení složek a subjektů, které se podílí na řešení krizových situací;

- zvyšovat úroveň vědomostí obyvatelstva v oblasti krizové připravenosti;
- zvyšovat úroveň preventivních opatření při předcházení vzniku mimořádných událostí;
- vychovávat kvalitní krizový management na všech úrovních.

Většina cílů je naplňována pouze částečně, například cíl zkvalitnit systém spojení a komunikace, modernizace materiálního a technického vybavení, zvýšení úrovně preventivních opatření. Některé cíle ovšem nejsou naplňovány vůbec. Patří mezi ně zvyšování úrovně vědomostí občanů v oblasti krizové připravenosti a zvyšování úrovně školitelů z řad složek IZS.

Další hrozbou jsou nově budované i stávající průmyslové podniky, které představují ohrožení při únicích nebezpečných chemických látek. Ale dle Programu rozvoje Libereckého kraje jsou tyto hrozby pod dohledem kontrolních orgánů státní správy a jejich činnost je podrobně legislativně ošetřena.

3.2 Výzkum veřejného mínění Občané o kriminalitě a prevenci

Na základě zadání RVPPK provedl Institut pro kriminologii a sociální prevenci v roce 2006 výzkum veřejného mínění a Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra poskytlo výsledky šetření firmy Factum Invenio s.r.o., která měla na starosti sběr dat a vyhodnocení. Výzkum byl zaměřen na zjišťování názorů občanů České republiky na hodnocení práce Policie a dalších orgánů činných v trestním řízení, stav a vývoj kriminality, pocit ohrožení trestnými činy, názorů na prevenci kriminality atd.. Výzkumu se zúčastnilo 1100 občanů České republiky starších 15ti let. Konkrétně v Libereckém kraji bylo dotazováno 3,1% z celkových 1100. V následující části bude práce obsahovat základní vybrané otázky a tabulky z výzkumu.

Nezbytnými součástmi prevence kriminality jsou vědomí vlastní odpovědnosti, předcházení jevů, které by mohli mít kriminogenní charakter a potřeba aktivního přístupu k ochraně svého majetku a osoby. Jedna z otázek dotazníku se věnuje problému odpovědnosti občanů v různých oblastech života a v jakých případech mají pocit, že tuto odpovědnost nese stát. Převažující počet dotázaných, přesně 76%, si myslí, že zodpovědnost za ochranu majetku spočívá na nich samotných.

Naopak co se týče odpovědnosti za ochranu před napadením, dle níže uvedené tabulky 1, tak většina dotazovaných se domnívá, že spočívá na straně státu.

Na celém světě je nyní realizováno velké množství různých programů prevence kriminality. Na efektivitě těchto programů se nedokážou shodnout ani odborníci. Lze tedy odhadnout, že různé názory na efektivitu programů prevence kriminality bude mít i veřejnost. Dotazovaní dostali seznam 24 typů programů a jejich úkolem bylo ze seznamu vybrat pět, které by zvláště podpořili. V následujících dvou tabulkách je uvedeno pouze prvních pět z 24 nejúspěšnějších programů podle mínění dotazovaných. Jak vyplývá z následující tabulky 2, tak mínění veřejnosti je, že existuje souvislost mezi vznikem kriminálního jednání a nezaměstnaností. Tabulka 3 poukazuje na fakt, že mínění respondentů se příliš neliší v závislosti na věku a vzdělání.

Tabulka 1 - Kdo nese odpovědnost za následující oblasti života? (v %)

Odpovědnost	Jen na mně	Spíše na mně než na státu	Rovným dílem na mně a na státu	Spíše na státu než na mně	Jen na státu	Neví
za ochranu mého bytu	51,6	33,3	12,7	1,5	0,7	0,2
za ochranu mého auta	42,7	33,0	13,1	2,3	0,5	8,4
abych se nestal obětí dopravní nehody	27,2	32,9	29,9	7,3	1,9	0,8
za ochranu proti kapsářům	22,9	24,5	23,7	20,0	8,5	0,4
za to, abych nebyl přepaden	13,7	20,4	32,1	25,6	7,5	0,7

Zdroj: Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění Občané o kriminalitě a prevenci

Tabulka 2 - Celkové pořadí programů podle míry podpory (v %)

1. Programy pro snižování nezaměstnanosti	57,4
2. Zvýšení množství policistů na ulicích	44,7
3. Zavedení většího množství bezpečnostních kamer do ulic	30,9
4. Systém důraznějšího postihu rodičů za nezvládnutí výchovy svých dětí	29,6
5. Programy vedoucí k úspěšnému léčení drogových závislostí	28,3

Zdroj: Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění Občané o kriminalitě a prevenci

Tabulka 3 - Preferované preventivní programy podle věku a vzdělání (v %)

Typ programu	Respondenti podle věku				Respondenti podle vzdělání				
	15-21	22-40	41-59	60 a více	základní	Vyučen	Střední bez mat.	Střední s maturitou	VŠ
1.	53,2	58,3	56,7	58,8	51,0	58,3	60,4	59,3	50,1
2.	43,0	42,5	45,1	47,7	44,4	46,9	40,1	42,5	51,0
3.	29,4	30,9	28,1	34,6	29,3	33,4	30,0	28,1	33,6
4.	23,9	28,1	31,6	31,5	29,8	29,5	27,2	29,1	35,5
5.	33,0	30,2	28,0	24,1	30,3	28,1	24,7	29,1	29,3

Zdroj: Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění Občané o kriminalitě a prevenci

Respondenti odpovídali na opačně zvolenou otázku a vybírali ze seznamu 24 programů 3 programy, o kterých si myslí, že jsou zbytečné a považují to za mrhání finančními prostředky. 52% z dotazovaných nenašla ani jeden program, o kterém by mohli tvrdit, že je zcela bezvýznamný z hlediska prevence kriminality. Pětina dotazovaných ze zbylé části (48%) nedůvěřuje aktivitám, které vyvíjí církevní sdružení, na což poukazuje tabulka 4 (opět uvedeno pouze prvních pět programů).

Tabulka 4 - Pořadí programů podle množství respondentů, kteří je označili jako zbytečné (v %)

1. Podporování aktivit církví	20,0
2. Podporování osvěty o obraně proti krim. tiskem letáků (informačních)	14,3
3. Rozšíření množství a kapacity věznic pro možnost uvěznit více pachatelů	13,5
4. Vytváření občanských hlídek, tzv. domobrany, zvýšit dohled	13,0
5. Kulturní a vzdělávací programy pro Romy	12,0

Zdroj: Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění Občané o kriminalitě a prevenci

Tabulka 5 - Obavy z vybraných druhů kriminality – pořadí dle průměru na škále 1 (vůbec se necítím ohrožen) – 6 (cítím se velmi ohrožen)

pořadí	Druhy kriminality	celkem	muž	žena
1	vloupání do bytu	3,92	3,81	4,03
2	kapesní krádeže	3,80	3,61	3,98
3	krádež auta	3,68	3,77	3,58
4	vandalismus	3,56	3,45	3,67
5	loupežné přepadení	3,46	3,31	3,60
6	ublížení na zdraví	3,44	3,29	3,59
7	podvod	3,23	3,19	3,27
8	pomluva	2,96	2,79	3,12
9	vražda	2,59	2,47	2,71
10	teroristický útok	2,52	2,45	2,59
11	organizovaný zločin	2,49	2,51	2,46
12	znásilnění	2,35	1,55	3,02
13	vydírání	2,34	2,29	2,39

Zdroj: Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění Občané o kriminalitě a prevenci

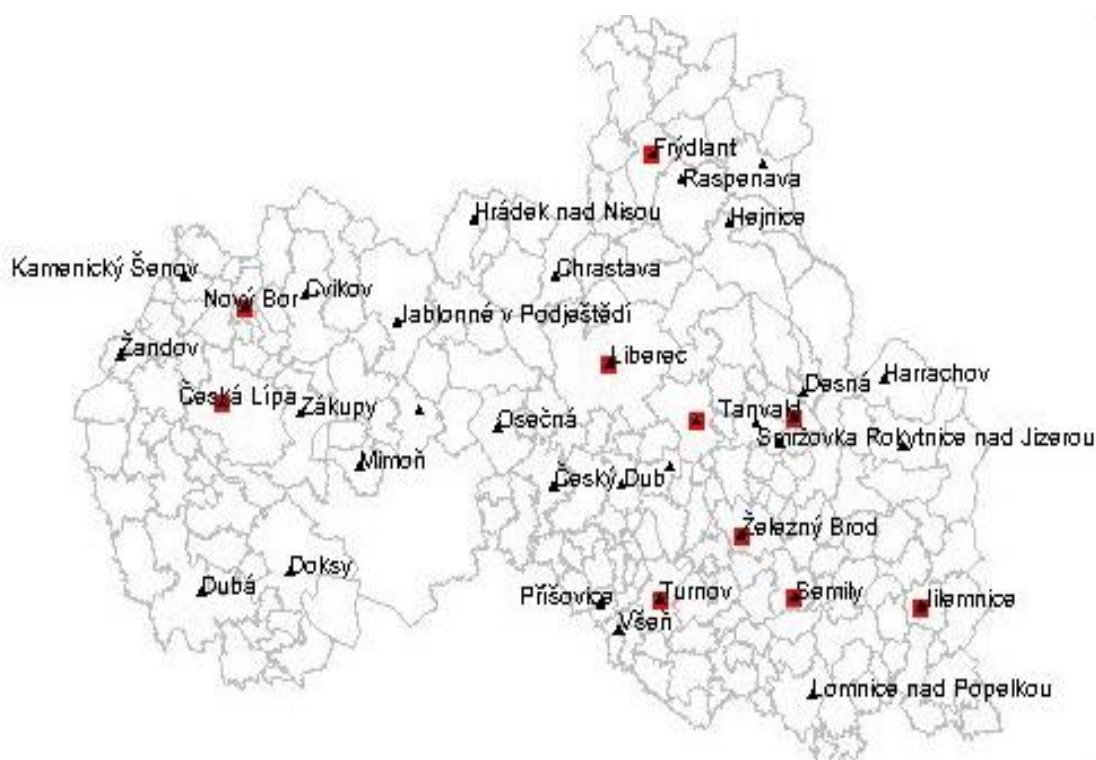
Většina obyvatel si uvědomuje, že proti vloupání neexistuje dokonalá obrana a proto tabulka 5 poukazuje na to, že se dotazovaní nejvíce bojí vloupání do bytu. Konkrétně z vloupání mají větší strach ženy, což může souviset s tím, že ženy tráví více času doma než muži a proto se bojí narušení vlastního soukromí a majetku. Ohrožen vraždou se cítí každý desátý dotazovaný. Je celkem překvapivé, že nejzávažnější kriminální čin se umístil až za podvodem a pomluvou. Jak plyne z tabulky 6, tak činy násilné povahy jsou méně časté než majetkové trestné činy. Věková skupina dotazovaných od 41 let do 59 let se stala nejčastěji oběťmi majetkových trestných činů. Tento fakt by mohl souviset s tím, že v tomto věku lidé dosahují vrcholu svých kariér a ekonomického postavení.

Tabulka 6 - Viktimizace v průběhu posledního roku podle pohlaví a věku (v %)

	celkem	muž	žena	15-21 let	22-40 let	41-59 let	60 a více
obětí majetkové kriminality	19,2	20,2	18,3	17,6	17,8	22,4	18,0
obětí násilné kriminality	2,7	3,4	2,1	2,8	3,8	2,4	1,7

Zdroj: Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění Občané o kriminalitě a prevenci

3.3 Projekty prevence kriminality na Českolipsku

Obrázek 10 – Mapa okresu Česká Lípa

Zdroj: Internetové stránky Libereckého kraje

Každoročně vláda vyčleňuje finanční prostředky pro podporu projektů prevence kriminality. Jedním z hesel, které by měly odrážet činnost Policie ČR je: „Prevence se musí vyplatit“. Ale zároveň Ministerstvo vnitra tvrdí, že aktivní ochrana před ohrožením se vždycky vyplatí. Pokud je člověk informován, o tom co ho může ohrozit, tak má větší šanci nebezpečí předcházet a bránit se mu. Proto vznikají programy prevence, které mimo jiné obyvatelstvo informují a radí jak se chránit před různými typy kriminality. V této části

práce budou uvedeny jednotlivé vybrané typy projektů, které proběhly nebo probíhají na Českolipsku (viz. Mapa okresu Česká Lípa) v rámci prevence kriminality. Jedná se o programy: Týden bezpečnosti s policisty, Na kolo jen s přilbou, Společně k bezpečí, (Ne) bezpečný věk a Stop domácímu násilí. V příloze jsou uvedeny dotace, která dostala města na Českolipsku společně s přesně uvedenými typy programů prevence kriminality od roku 1997 a částkami. Například Česká Lípa dostala poslední dotaci v roce 2009 v částce 108 000 Kč na program Společně k bezpečí II.

- *Stop domácímu násilí a Společně k bezpečí!*

V únoru roku 2008 v České Lípě došlo k realizaci projektu na téma: „Stop domácímu násilí“. Na tomto projektu spolupracovala Městská policie České Lípy – skupina prevence kriminality a výuky, Policie ČR a pan Znamenáček z Karate klubu SPORT RELAX. Městská policie zajistila pro projekt „Stop domácímu násilí“ informační materiály. Pan Znamenáček vedl kurzy sebeobrany pro dívky českolipských středních škol a Policie ČR uskutečnila přednášky na téma „Domácí násilí“. Z důvodu kladných ohlasů absolventek kurzu proběhlo spojení tohoto projektu s projektem na téma „Společně k bezpečí“. Pan Znamenáček vedl kurzy obrany i pro seniory, kteří poté obdrželi bezpečnostní alarmy. Cílem těchto projektů byla ochrana ohrožené skupiny, dívek, žen a seniorů, kteří se necítí bezpečně nebo se stali obětí trestné činnosti.

- *(Ne)bezpečný věk*

V tomto projektu se jednalo o informování seniorů jak se chránit před okradením, jak předcházet riziku přepadení, jak se vyhnout podvodu, jak zabezpečit majetek a jak se chovat v silničním provozu. Tyto rady poskytnuté v informačních materiálech jsou doplněny důležitými telefonními kontakty.

- *Společně k bezpečí*

V České Lípě v roce 2009 proběhl projekt *Společně k bezpečí II*. Městu byla schválena státní účelová dotace v částce 108.000,-Kč. Cílem projektu byla především ochrana starších osob před trestnými činy. V roce 2008 tento projekt proběhl úspěšně. Podle statistických dat počet trestných činů spáchaných na osobách starších 60 let klesá, a proto došlo v následujícím roce k jeho opakování. Prostřednictvím Policie ČR a tisku bylo vytipováno přibližně 100 osob starších 60 let, kteří mají trvalý pobyt v oblastech České Lípy s největším počtem spáchaných trestných činů. Těmto osobám byly nainstalovány bezpečnostní prvky na domovní dveře a strážník Městské policie jim předal informační

materiály, s popisem kroků zvyšující bezpečnost a s kontakty na orgány a instituce poskytující pomoc.

- *Na kolo jen s přilbou!*

Od roku 2006 se město Česká Lípa každoročně zapojuje do programu Zdravé město. V rámci tohoto programu vznikla kampaň „Na kolo jen s přilbou“, kterou vymyslel doktor, přímo na Českolipsku, a dokázal finančně vyčíslit úrazy. Cílem této akce bylo zvýšení bezpečnosti dětí, kteří jezdí na kole a často se stávají oběťmi dopravních nehod, při nichž dochází k vážným zraněním. Strážníci Městské policie a Policie ČR společně s manažerem prevence kriminality kontrolovali děti, které nemůžou dostat žádnou sankci, zda mají při jízdě na kole cyklistickou přilbu. Děti byly motivovány odměnou, drobným dárkem například láhev na kolo, zvonek, blikátko, kterou dostaly v případě, že měli na hlavě přilbu. V opačném případě obdrželi informační letáček s poukázkou na slevu při koupi přilby v prodejně s cyklistickým zbožím TREFFA na náměstí T. G. M. v České Lípě, která tuto akci podpořila.

- *Týden bezpečnosti s policisty*

Dne 23. září 2009 proběhla dopravně bezpečnostní akce Libereckého kraje s názvem „Týden bezpečnosti“. Projekt se konal na hranici českolipského a děčínského okresu na kopci „Šébr“. Do této akce se připojil Červený kříž, který motoristům předváděl správné poskytování první pomoci. Dalším partnerem byl i Krajský úřad Liberec, který se podílí na dopravně preventivních akcích dlouhodobě. Na předem připraveném stanovišti pracovníci Krajského úřadu Liberec informovali řidiče o problematikách týkajících se bezpečnosti na silnicích a o nehodovosti v Libereckém kraji. Úkolem policistů bylo kontrolovat dodržování předepsané rychlosti, technický stav vozidel a dodržování dalších povinností řidičů. Žádný z kontrolovaných řidičů neřídil pod vlivem alkoholu, ale nejčastěji docházelo k překročení předepsané rychlosti. Policisté zkontrolovali celkem 168 řidičů, z nichž se dopustilo celkem 45 řidičů dopravních přestupků, za které jim byly uloženy blokové pokuty ve výši 32 000,-Kč (Dostupné z internetových stránek Libereckého kraje, Koncepce prevence kriminality Libereckého kraje na období 2009-2011).

- *Právo pro každý den*

Cílem projektu je naučit mladé lidi jak se vymanit z nepříznivých situací, jak řešit konflikty, jak správně komunikovat, jak řešit situace v běžném životě atd. Tento program vznikl ve Spojených státech pod názvem „Street law“. V letech 2009 a 2010 došlo

k realizaci projektu ve Věznici Stráž pod Ralskem. Organizátorem kurzu byla Akademie J. A. Komenského v České Lípě, která pořádá tyto kurzy od roku 2007. Hodiny byly směřovány na témata: úvod do trestního práva, základy přestupkového práva, zdraví životní styl, vztahy, sexualita, šikana, legální a nelegální drogy, náboženství, sekty a komunikační techniky. Pozitivní přínos pro absolventy potvrzuje fakt, že kurzy jsou velice žádané a každoročně opakované.

3.4 Řízený rozhovor s pracovníkem prevence u Policie ČR

Cílem řízeného rozhovoru bylo zjistit bližší informace o stavu prevence kriminality na Českolipsku a o náplni práce pracovníka prevence u Policie ČR. K tomuto mi dopomohl a dal mnoho rad a odpovědí pan nadpraporčík Milan Bradáč z Preventivně informační skupiny v České Lípě, která svou působností spadá pod Policii ČR.

Otázky a odpovědi řízeného rozhovoru:

- 1. Jak dlouho sloužíte u PČR v Preventivně informační skupině České Lípy?**
 - Řekněme, že od září 2005, nepamatuji si to přesně.

- 2. Která část obyvatel České Lípy je podle Vás nejzranitelnější vůči páchané kriminalitě v současnosti?**
 - Nevím, jestli se to dá takhle vůbec říct, ale když se na to podíváme z pohledu statistik, tak nejzatíženější oblastí v okrese je město Česká Lípa.

- 3. Je na Českolipsku nějaký typ kriminality, který převažuje? Oblast, které věnujete nejvíce prostředků z hlediska prevence?**
 - Prevence směřuje do různých oblastí. Nedá se to takhle říct. U mě převažují školy, které chtějí přednášky na téma šikana, násilí nebo drogy. Například tam kde jsou menší školy, školy kde jsou spojeny třídy, tak tam takové problémy většinou nemají. I když musím říct, že se to postupně s dobou dostává i tam.

4. Na Českolipsku provádíte přednášky na různá témata. Existuje téma, které je nejvíce žádáno ze strany objednavatele?

- Největší zájem o přednášky jeví základní školy. Nejčastější téma v 1. ročnících základní školy bývá šikana. Další přednášky jsou na téma vandalství a sprejerství, které školy požadují. Během výkladu ukazují fotky z okolí školy a ptám se na jejich názor. Většinou se jim to líbí. Probírám to prakticky, kde se jim to líbí atd., až se dostanu k historii a rozboru trestního práva. Zákon uvádím na příkladech, rozvádím diskusi a snažím se je udržovat ve svém směru.

5. Podle čeho je koncipujete?

- Přednáška je koncipována podle věku posluchačů. U nižších ročníků povídám spíše obecněji a nezaměřuji se přímo na trestní zákon. Přednáška je doplňována filmy: „Nechte mě být“, který je pro mladší žáky a „Mezi stěnami“. Přednášky pro střední školy jsou odlišné a zaměřují se naopak na trestní zákon, skutkové podstaty trestných činů, podmínky trestní odpovědnosti, nutnou obranu a krajní nouze.

6. Jak přednášky probíhají?

- Přednášky mají různé formy. Například skupinové práce, kdy každá skupina dostane dvě až tři otázky nebo úkoly, které si potom vysvětlujeme společně, aby měli jistotu, že to správně pochopili. Nebo si vymyslím různé příběhy, které nemají jasný konec, nechávám je otevřené, a funguji jako moderátor, který usměrňuje, kam se diskuse bude vyvíjet. Udělám tři skupinky, které si hrají na soud a je v nich vždycky státní zástupce, obhájce a soudce. Každý soud dospěje k názoru a zapisuje ho na tabuli. Soudce potom musí rozhodnutí obhájit. V této hře se ukazuje, že soud je nezávislá instituce, protože pokaždé soudce dojde k jinému rozhodnutí.

7. Setkáváte se s nějakými ohlasy na Vaše přednášky? S jakými?

- Po jedné přednášce za mnou přišly dvě slečny kvůli sprejerství a zjišťovaly, kde jsou v daném místě legální místa na sprejerství. Právě zde je vidět, že přednášky mají smysl a posluchačům nebývají lhostejné.

8. Pro jaký věkový typ posluchačů raději přednášíte? Máte pocit, že by starší studenti naslouchali s větším zájmem nebo naopak?

- Radši přednáším pro druhý stupeň střední školy. Komunikuje se s nimi jiným způsobem. Do přednášky se aktivně zapojují a debatují o problému. Argumentují často jako dospělý člověk. I pro mě je to zajímavější, protože se tam rozvine nějaká diskuze a já vidím, jaký pohled na to mají oni. Čím více názorů, tím více zkušeností. Ve skupinách při práci se i střetávají názory. Hodně se snažím uvádět určité případy, které se staly a diskutovat s nimi o nich. Například v poslední době diskutujeme o případu pána, který vlastnil kovošrot a nedávno dostal amnestii. Mluvíme o tom, co si o tom myslí, jestli to je správně nebo jak by to udělali oni. Můžeme se bavit jak o právu, tak i o morálce. Žáci většinou vědí vše jen obecně a o něčem nevědí vůbec nic.

9. Souhlasíte s tím, že by se měla snížit věková hranice trestní odpovědnosti?

- Mládež se podle mě příliš kriminalizuje. Společnost totiž vidí jen ty jedince, kteří jsou problémový a nedokážou si s nimi poradit. Nepatřím mezi ty, kteří si toto myslí a hranice by se rozhodně neměla snižovat na 14 let.

10. Máte pocit, že se snižuje kriminální činnost vlivem prevence nebo její následky?

- Já vám na to odpovím jinak. Žáci jsou kolikrát překvapení co všechno je trestným činem, za co mohou dostat pokutu. Často mají morální povědomí, ale netuší, že naše zákony je už můžou postihnout. Někdy ze škol zaznívá: „Přijďte a udělejte na děti

bububu“, ale to já nedělám. Spíš je upozorňuji na zákony, bavíme se i o tom kde je ta hranice mezi přestupkem a trestným činem. Bavíme se i o tom z pohledu morálního. Co si myslí, jak by to mělo být, kde by měla mít společnost adekvátní hranici. Přednášky jsou vždy na základě nějakého práva, ale je v tom i morálka

11. Myslíte si, že by bylo vhodné investovat do prevence více prostředků, času a osob?

- U policie rozhodně!

12. Inspirujete se programy, které fungují v zahraničí při vymýšlení nových projektů prevence kriminality?

- Rozhodně se snažíme udržovat rozhled i v téhle oblasti, ničemu se nebráním.

13. Jaké projekty mají proběhnout tento rok 2011 na Českolipsku v rámci prevence kriminality?

- Běží Ajaxův zápasník jako každoročně (dostupné z tiskových materiálů Policie ČR). Je to pro projekt určený pro žáky druhých tříd základní školy. Z praxe ale bohužel vím, že ten zápisníček v dřtivé většině případů nestíhají vyplňovat. Často se stává, že přes prázdniny zapomenou číst a psát a jde jim to pomalu. Dále v České Lípě funguje projekt Bezpečná cesta do školy, který v dnešní době existuje v celé republice. Jedná se o omalovánky, které jsou ilustrovány Adolfem Bornem a doplněny o rady bezpečného chování pro děti. Myslím si, že to jsou jedny z nejpovedenějších omalovánek co znám u policie. Podmínkou, ale bylo, aby na zadní straně bylo uvedeno, že jsou neprodejně. V tomto roce také celorepublikově probíhají projekty Bezpečná domácnost, Rok zabezpečení vozidel a Obezřetnost se vyplatí. Na konci května (28.5.) 2011 na autodromu v Sosnové proběhne projekt Den s policií a ostatními složkami IZS a na začátku května (10.5.) se uskuteční v KD Crystal kampaň Dny zdraví ve zdravém městě.

14. V čem spočívá vaše práce?

- Přednášky na školách, přednášky pro seniory. Snažíme se spolupracovat s neziskovými organizacemi, protože si myslím, že jsme schopný veřejnosti říct hodně zajímavé věci, o kterých ani nevědí. Bohužel naši práci omezují finance.

15. Co je podle vás v dnešní době velkým problémem?

- Dnešním velkým problémem jsou drogy. Žáci prvních tříd základní školy zkouší kouřit cigarety a žáci devátých tříd už kouří marihuanu. V Českolipském dětském domově žáci 5. až 8. tříd měli zkušenosti i s drogami jako je pervitin. Když přednáším ve speciálních školách, tak se posluchači dokážou více otevřít a mluvit o tom, že s drogami mají zkušenosti a že není problém si to obstarat. Mohu si s nimi o tom otevřeně povídat. Povídáme spolu například o tom, kdy je trestné být pod vlivem drog a kdy ne, o tom, že sice malé množství není trestný čin, ale že je to postižitelné atd..

4 Formulace návrhů a doporučení

V následující podkapitole uvádím některé významné poznatky získané z řízeného rozhovoru a ze statistických údajů výzkumu veřejného mínění a statistických údajů o kriminalitě ČR. Na základě těchto poznatků uvádím návrhy ve vztahu ke snižování výskytu trestných činů na Českolipsku.

4.1 Shrnutí poznatků a formulace doporučení

Z řízeného rozhovoru s nadpraporčíkem Milanem Bradáčem vyplývá, že přednášky, které provádí, přináší určitá pozitiva. Díky této aktivitě Policie ČR se dostává do povědomí mládeže, že jejich činy mohou mít následky a jaké tresty jim za ně hrozí. Přednášení na školách se může zdát jako prospěšná a efektivní práce, ale ne dostačující forma prevence kriminality policie. Z rozhovoru je sice patrné, že přednášky nejsou jediná preventivní činnost, ale také, že pracovníci prevence jsou otevřeni novým nápadům a názorům ze zahraničí. Realizace každého nového projektu je ale závislá na financích a dotacích. Myslím si, že práce pracovníků prevence by byla efektivnější, pokud by na to bylo vyčleněno více finančních prostředků. Jako největší problém dnešní doby uvádí v dotazníku nadpraporčík drogy. Myslím si, že tento závažný problém společnosti nevyřeší přednášky na školách, kdy dítě s tímto problémem se samo neotevře a nesvěří, ale že by ho měli řešit odborníci a zdravotní zařízení.

Během posledních deseti let převládá majetková kriminalita, která má ovšem sestupnou tendenci a každým rokem je pácháno méně trestných činů tohoto druhu kriminality. Od roku 2007 statistiky zaznamenávají pokles zjištěných trestných činů i ve městech Libereckého kraje. Tento údaj by mohl poukazovat na fakt, že prevence kriminality je účinná součást omezení výskytu trestných činů. Můj vlastní názor, který jsem získala při zpracování tohoto tématu práce, je, že úroveň prevence kriminality by mohla být vyšší a tím i efektivnější, pokud by na tyto účely byly vynaloženy vyšší finanční prostředky. Ve strategických dokumentech kraje je uvedeno, že nedošlo k naplnění některých vytyčených cílů Programu rozvoje Libereckého kraje 2007-2013. Jedná se konkrétně o částečné pochybení v oblasti vzdělávání školitelů z řad složek IZS a zvyšování úrovně vědomosti občanů v oblasti krizové připravenosti, jak dokládá dokument Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013. Proto je dalším vyplývajícím doporučením potřeba

zvýšeného zájmu ze strany kraje o důslednou kontrolu preventivních školení prováděných složkami IZS.

Z výzkumu veřejného mínění tabulka 2 (Celkové pořadí programů podle míry podpory) poukazuje na souvislost mezi vznikem trestných činů a nezaměstnaností, dle pořadí programů, které by dotazovaní podpořili v rámci prevence kriminality. Veřejnost dosadila na první místo programy pro snižování nezaměstnanosti. Tuto souvislost, ale lze vyvrátit pomocí grafu na obrázku 5 (Srovnání kriminality v roce 2010 v krajích ČR), který znázorňuje, že v krajích s vysokou nezaměstnaností je nízký výskyt kriminality. Dále z tabulky 4 (Pořadí programů podle množství respondentů, kteří je označili jako zbytečné) z veřejného mínění vyplynulo, že občané nemají zájem o podporování osvěty a informovanosti tiskem informačních letáků. Tento výsledek dotazníku avšak nesouhlasí s Programem rozvoje v Libereckém kraji, který si vytyčil jako cíl zefektivnit informovanost obyvatel v oblasti krizové připravenosti. V souvislosti s těmito tvrzeními doporučuji dosáhnout vyšší informovanosti obyvatel pomocí jiných prostředků, nežli jsou letáky, např. pomocí internetových stránek města či kraje. Tabulka 6 (Viktimizace v průběhu posledního roku podle pohlaví a věku) dokládá, že činy násilné povahy jsou méně časté než majetkové trestné činy, což potvrzuje obrázek 7 a 8.

Závěr

V první kapitole byly popsány základní pojmy související s prevencí kriminality a s její strukturou. Druhá kapitola stručně shrnula historii prevence kriminality a způsob organizování prevence kriminality v České republice. Třetí kapitola byla zaměřena na programy prevence kriminality, které realizovala Policie ČR na Českolipsku a výzkum veřejného mínění obyvatelstva České republiky z roku 2006, konaným Institutem pro kriminologii a sociální prevenci. Tato část práce se věnovala také struktuře kriminality a analýze vztahu kriminality a významných charakteristik obyvatelstva. Tyto poznatky jsou v poslední kapitole dány do souvislosti s poznatky získanými na základě řízeného rozhovoru s kriminalistou a pracovníkem prevence Policie ČR a z již zmiňovaného dotazníku veřejného mínění.

Analýzou statistik v třetí kapitole jsem zjistila, že v posledních čtyřech letech kriminalita ve většině krajů klesá, což potvrzují statistické údaje výskytu trestných činů od roku 2007 i ve městech Libereckého kraje. V roce 2010 bylo zjištěno nejmíň trestných činů od roku 1992 v České republice. Tuto skutečnost lze dát do souvislosti s účinností prevence kriminality a tvrdit, že je nedílnou součástí omezování výskytu trestných činů na našem území. Protože jak již v práci bylo zmíněno, prevence kriminality je velmi důležitou činností, která podporuje bezpečnost společnosti.

Strategické dokumenty kraje dokládají, že nebyly naplněny některé cíle v oblasti prevence kriminality, které si vytyčil Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013. Jedná se o pochybení v oblasti vzdělávání školitelů z řad složek IZS a zvyšování úrovně vědomosti občanů v oblasti krizové připravenosti, jak dokládá dokument Program rozvoje Libereckého kraje 2007-2013 .

Ve čtvrté kapitole jsou uvedeny všechny návrhy a osobní doporučení, která vychází z poznatků získaných z několika zmíněných zdrojů, během vypracování této práce.

Práce se z větší části zabývala prevencí kriminality v Libereckém kraji a statistickými údaji související s ním, z důvodu nedostatečných informací týkajících se páchaní trestných činů v České Lípě. Spolupráce s pracovníkem prevence Policie ČR poskytla bližší údaje o Českolipsku a způsobu předcházení či omezování vývoji jednotlivých negativních jevů ve společnosti.

Cílem práce bylo zhodnotit současný stav a vývoj trestných činů v Libereckém kraji se zdůrazněním situace v České Lípě. Toto zhodnocení bylo provedeno ve vztahu k situaci trestných činů v České republice. Zhodnocení účinnosti preventivních opatření na základě získaných poznatků bylo provedeno ve čtvrté kapitole. Cíl práce byl splněn.

Seznam použité literatury

- [1] CHMELÍK, Jan 2003. et al. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. 1. . Praha : Portál, 201 s. ISBN 80-7178-739-6.
- [2] CHROMÝ, Jakub. 2010. *Kriminalita páchaná na mládeži : Aktuální jevy a nová právní úprava v České republice*. Praha : Linde Praha, 239 s. ISBN 978-80-7201-825-3.
- [3] KOUKOLÍK, František 2001. ; DRTILOVÁ, Jana. *Zlo na každý den : Život s deprivanty I.* Praha : Galén, 390 s. ISBN 80-7262-088-6.
- [4] MATOUŠEK, Oldřich 1998. ; KROFTOVÁ, Andrea . *Mládež a delikvence : Možné příčiny, současná struktura, programy, prevence kriminality mládeže*. 1. . Praha : Portál, 336 s. ISBN 80-7178-226-2.
- [5] ZOUBKOVÁ, Ivana; MOULISOVÁ, Marcela. 2004. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha : Armex Publishing, s.r.o., 146 s. ISBN 80-86795-05-5.
- [6] *Tvorba a realizace projektů prevence kriminality mládeže* . Egle Havrdová. 2007. Praha : Centrum pro veřejnou politiku, 186 s. ISBN 978-80-239-9950-1.
- [7] WEISS, Petr; ZVĚŘINA, Jaroslav. *Sexuální chování v ČR : situace a trendy*. Egle Havrdová. 2001. Praha : Portál, 160 s. ISBN 80-7178-558-X.
- [8] Tiskový materiál Policie ČR, 2004

Internetové zdroje

- [9] *MVCR* [online]. 2008 [cit. 2011-04-15]. Prevence kriminality. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/system/pojmy/1.1.htm>>.
- [10] *MVCR* [online]. 2008 [cit. 2011-04-15]. Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/ksp/obcane_krimi.html>.
- [11] *Partners Czech* [online]. 2005 [cit. 2011-02-28]. Projekty. Dostupné z WWW: <<http://www.partnersczech.cz/projekty.html>>.
- [12] *Vscr* [online]. 2010-08-18 [cit. 2011-01-07]. Právo pro každý den. Dostupné z WWW: <<http://www.vscr.cz/veznice-strar-pod-ralskem-92/aktuality-915/pravo-pro-kazdy-den>>.

- [13] *MVCR* [online]. 2010 [cit. 2011-04-06]. Statistika kriminality - dokumenty. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-situace-dokumenty.aspx>>.
- [14] *MVCR* [online]. 2010 [cit. 2011-04-15]. Dotace a granty . Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-programu-ministerstva-vnitra-v-oblasti-prevence-kriminality-pro-rok-2011.aspx>>.
- [15] *MVCR* [online]. 2011-03-17 [cit. 2011-04-15]. Dotace a granty. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-programu-ministerstva-vnitra-v-oblasti-prevence-kriminality-pro-rok-2011.aspx>> .
- [16] *Policie České republiky* [online]. 2010 [cit. 2011-04-15]. Statistika. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/policie-cr-web-informacni-servis-statistiky.aspx>>.
- [17] *Liberecký kraj* [online]. 2010 [cit. 2011-04-15]. Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006-2020. Dostupné z WWW: <<http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page1885>>.
- [18] *MVCR* [online]. 2010 [cit. 2011-04-15]. Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2010 . Dostupné z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/zprava-komplet-2009-pdf.aspx>.
- [19] *Liberecký kraj* [online]. 2009 [cit. 2011-04-15]. Koncepce prevence kriminality Libereckého kraje na období 2009-2011 . Dostupné z WWW: <<http://kancelar-hejtmana.kraj-lbc.cz/page1775/Koncepce-prevence-kriminality-Libereckeho-kraje-na-obdobi-2009-2011>>.
- [20] *MVCR* [online]. 2011-02 [cit. 2011-04-15]. Informační servis. Dostupné z WWW: <www.mvcr.cz/.../informacni-servis-prevence-kriminality-unor-2011.aspx>
- [21] *Český statistický úřad* [online]. 2011-03-17 [cit. 2011-04-15]. Liberecký kraj. Dostupné z WWW: <<http://www.liberec.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/kriminalita-xl>>.
- [22] *MVCR* [online]. 2009 [cit. 2011-04-15]. Metodika přípravy městského programu prevence kriminality na rok 2009. Dostupné z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/metodika-pripravy-mesto-pdf.aspx>.
- [23] *Český statistický úřad* [online]. 2011 [cit. 2011-04-15]. Česká republika v číslech. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/p/1409-10>>.

[24] *MVCR* [online]. 2008 [cit. 2011-03-13]. Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011. Dostupné z WWW: <aplikace.mvcr.cz/archiv2008/.../prevence/strategie1016/strategie3.pdf>.

[25] *Liberecký kraj* [online]. 2006 [cit. 2011-05-03]. Územní plány. Dostupné z WWW: <<http://oupsr.kraj-lbc.cz/page2416/Uzemne-planovaci-dokumenty-kraje/Uzemni-plany-velkych-uzemnich-celku>>.

Seznam příloh

Příloha A – Přehled přidělených dotací od roku 1997 až 2009 na Českolipsku

Příloha B – SWOT analýza Libereckého kraje

Příloha A

Přehled přidělených dotací od roku 1997 do 2009 na Českolipsku

Město	Rok	Název projektu	Dotace v Kč
Cvikov	2003	Zajištění parkoviště na sídlišti ve Cvikově pro vloupaní do vozidel	430000
Česká Lípa	1997	Skate park v ulici Barvířské	893000
Česká Lípa	1997	Dílna s denním útlukem při Domu humanity	150000
Česká Lípa	1997	Městský kamerový monitorovací systém	1600000
Česká Lípa	1997	Osvětlení kritických míst	296000
Česká Lípa	1997	Informování občanů prostřednictvím Českolipských novin	70000
Česká Lípa	1997	VPT pro manažera	120000
Česká Lípa	1997	Sociologický průzkum vnímání pocitu bezpečnosti občanů	70000
Česká Lípa	1997	Vzdělávací program pro manažery KSP	20000
Česká Lípa	1998	Rozšíření skateparku - II. etapa	214000
Česká Lípa	1998	Resocializační zařízení s pracovní výchovou při Domovu humanity - II. etapa	63000
Česká Lípa	1998	Skupina romských dětí a mládeže při Domu humanity	44000
Česká Lípa	1998	Skupina "Dítě v nesnázi" a letní integrovaný tábor	130000
Česká Lípa	1998	Veřejně prospěšné práce	13000
Česká Lípa	1998	Poradenské centrum pro neadaptabilní občany a etnické skupiny	40000
Česká Lípa	1998	Otevřené hřiště při ZŠ Lada	50000
Česká Lípa	1998	Mezibloková hřiště	100000
Česká Lípa	1998	Komponovaný týdenní pobyt pro handicapované děti	29000
Česká Lípa	1998	Městský kamerový systém - II. etapa	400000
Česká Lípa	1998	Osvětlení kritických míst - II. etapa	400000
Česká Lípa	1998	Informování občanů - Českolipské noviny	70000
Česká Lípa	1998	Schránka důvěry	16000
Česká Lípa	1998	Vybavení OR PČR výpočetní technikou pro preventivní činnosti	72000
Česká Lípa	1999	Skupina "dítě v nesnázi II"	68000
Česká Lípa	1999	Den dětí	15000
Česká Lípa	1999	Budocentrum-škola bojových umění	50000
Česká Lípa	1999	Týdenní pobyt pro žáky ZvŠ a Pomocné školy	35000
Česká Lípa	1999	Sdružení rozvoje romské mládeže	22000
Česká Lípa	1999	Nový dům	25000
Česká Lípa	1999	Box klub	43000
Česká Lípa	1999	Městský kamerový systém-III. etapa	560000
Česká Lípa	1999	Digitální program MP	42000
Česká Lípa	1999	Vyhodnocovací zařízení "Falcon" pro OR PČR	405000
Česká Lípa	1999	Informování občanů-Českolipské noviny	70000
Česká Lípa	1999	Expedice prevence 99	150000
Česká Lípa	2000	Klubovna radosti a zábavy	66000
Česká Lípa	2000	Týdenní pobyt pro žáky ZvŠ	38000
Česká Lípa	2000	Sdružení rozvoje romské mládeže	15000
Česká Lípa	2000	Nový dům	40000
Česká Lípa	2000	Týdení komponovaný pobyt pro žáky ZvŠ a PŠ	43000
Česká Lípa	2000	Radost dětem - farní charita	10000
Česká Lípa	2000	Otevřené hřiště při ZŠ Špičák	30000
Česká Lípa	2000	Obecně prospěšné práce	18000
Česká Lípa	2000	Městský kamerový systém - IV. etapa	448000
Česká Lípa	2000	MP občanům - registrace jízdních kol	35000
Česká Lípa	2000	Za bezpečný domov	30000

Česká Lípa	2001	Komplex volnočasových aktivit pro děti ze sociálně slabých rodin	188000
Česká Lípa	2001	Vzájemnou spoluprací ke svobodě a porozumění	119000
Česká Lípa	2001	Právo na každý den - vzdělávací kurz	3000
Česká Lípa	2002	Komplex aktivit volného času pro děti a mládež ze sociálně slabých rodin.	100000
Česká Lípa	2002	Vzájemnou spoluprací k objevení smyslu života.	100000
Česká Lípa	2002	Marketingová komunikace	1500
Česká Lípa	2003	Týdenní pobyt pro žáky ZvŠ Moskevská	38000
Česká Lípa	2003	Využití volného času ze ZvŠ	20000
Česká Lípa	2003	Klub Paramisa	72000
Česká Lípa	2003	Hra, zábava a poučení	71000
Česká Lípa	2003	Už víme proč ?	22000
Česká Lípa	2003	Droga není můj kamarád	40000
Česká Lípa	2003	Společnou cestou k sebeúctě	92000
Česká Lípa	2003	Prevence kriminality a média	2000
Česká Lípa	2003	Prevence kriminality	4000
Česká Lípa	2004	Sebeobrana žen pracujících v rizikovém povolání a žen ohr. domácím násilím	15000
Česká Lípa	2004	Klubovna "Paramisa"	60000
Česká Lípa	2004	Společnou cestou k sebeúctě	81000
Česká Lípa	2004	"Co by se stalo, kdyby ..."	80000
Česká Lípa	2004	Aktivní využití volného času	49000
Česká Lípa	2004	Městský kamerový monitorovací systém 21. Století - II. etapa	300000
Česká Lípa	2006	Městský kamerový dohlížecí systém - rozšíření	450000
Česká Lípa	2006	Auto není trezor	30000
Česká Lípa	2008	Koncepce prevence kriminality na léta 2009 až 2011 v České Lípě	50000
Česká Lípa	2008	Společně k bezpečí	140000
Česká Lípa	2009	Společně k bezpečí II.	108000
Doksy	2004	Instalace bezpečnostních uzamykatelných stojanů na jízdní kola v obci Doksy	180000
Doksy	2006	INSTALACE DOPRAVNÍCH ZNAČEK - VAŠE AUTO NENÍ TRESOR - V OBCI DOKSY	31000
Mimoň	2003	Zlepšení osvětlení a životních podmínek v rizikové lokalitě Sídlíště pod Ralskem v Minoni	448000
Mimoň	2005	Mladý ochránce veřejného pořádku při Domu dětí a mládeže Vážka Mimoň	62000
Mimoň	2007	Zpomal-umístění ukazatele okamžité rychlosti vozidel	90000
Nový Bor	2001	Vybudování nových sportovišť	82000
Nový Bor	2001	Dovybavení stávajících sportovišť	106000
Nový Bor	2001	Skatepark	309000
Nový Bor	2001	Právo na každý den - vzdělávací kurz	3000
Nový Bor	2001	Sociologický průzkum vnímání pocitu bezpečnosti občanů	50000
Nový Bor	2001	Vybavení manažera prevence kriminality ve městě výpočetní technikou	40000
Nový Bor	2002	Skatepark - II. etapa	207000
Nový Bor	2002	Dovybavení stávajících sportovišť	32000
Nový Bor	2002	Letní integrovaný tábor pro děti ze sociálně slabých rodin	49000
Nový Bor	2002	Kroužek všestranné činnosti při ZvŠ	14000
Nový Bor	2002	Marketingová komunikace	1500
Nový Bor	2002	MKDS - I. etapa	1143000
Nový Bor	2003	Dovybavení stávajících sportovišť	67000
Nový Bor	2003	Letní integrovaný tábor pro děti ze sociálně slabých rodin	38000
Nový Bor	2003	Prevence kriminality a média	2000
Nový Bor	2003	Městský kamerový monitorovací systém - II. etapa	1410000

Nový Bor	2003	Práce se seniory	9000
Nový Bor	2003	Prevence kriminality	4000
Nový Bor	2004	Letní integrovaný tábor pro děti ze sociálně slabých rodin	62000
Nový Bor	2004	Víkendové pobyty pro děti z rizikového prostředí	20000
Nový Bor	2004	Městský kamerový monitorovací systém - 3. etapa	962000
Nový Bor	2004	Práce se seniory	3000

Příloha B

SWOT analýza Libereckého kraje

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">• dobrá odborná úroveň a zkušenosti zástupců subjektů působících v oblasti prevence kriminality a sociální prevence• funkční systém prevence kriminality• funkční a kvalitní síť sociálních služeb (služeb sociální prevence) a síť služeb pro uživatele drog v kraji• zapojení více resortů do systému prevence kriminality (MV, MPSV, MŠMT, MZ, RVKPP, RVZRK)• stabilní financování sociální prevence a prevence kriminality (dotační programy zapojených resortů)• vysoká poptávka samospráv po programu prevence kriminality• plánování rozvoje sociálních služeb na území obcí a kraje• dobrá schopnost získat a čerpat finanční prostředky na služby z různých zdrojů	<ul style="list-style-type: none">• nedostatečný přístup škol k zapojení do systému prevence kriminality (primární prevence)• nedostatečný systém vzdělávání v oblasti prevence kriminality• nedostatečná součinnost „zúčastněných“ subjektů (státní správy, samosprávy, NNO) v prevenci kriminality• nedostatek specialistů zapojených do systému prevence kriminality (kumulace činností...)• nedostatečná informovanost veřejnosti o prevenci kriminality• nedostatek finančních prostředků na preventivní projekty• nedostatek a nerovnoměrné (lokální) rozdělení specifických programů pro děti, mládež i dospělé• omezená možnost rozhodování samospráv při rozdělování dotací na prevenci• nedostatek subjektů pracujících s problematickými ohroženými cílovými skupinami• omezené kompetence krajů v oblasti prevence kriminality v obcích zařazených do městské úrovně PK• nedostatečná síť středisek výchovné péče (kapacita a dostupnost služeb sociální prevence)

PŘÍLEŽITOSTI	RIZIKA
<ul style="list-style-type: none"> • posílení kompetencí obcí zapojených do krajské úrovně prevence kriminality • rozvoj vzájemné spolupráce (koordinace) subjektů zapojených do systému prevence kriminality • zapojení měst do 25 tisíc obyvatel do systému PVK • realizace systému včasné intervence • možnost financování z fondů EU • rostoucí zájem samospráv o preventivní politiku • zajištění a rozšíření vzdělávacích programů pro pracovníky působící v oblasti prevence • zapojení více subjektů do systému prevence (NNO, podnikatelské subjekty...) • využití stávajících programů (dotačních titulů) prevence kriminality 	<ul style="list-style-type: none"> • nárůst počtu sociálně vyloučených lokalit a počtu trestné činnosti nejen v těchto lokalitách • nedostatečné zakotvení prevence kriminality v legislativě ČR • nedostatečná primární prevence sociálně patologických jevů na školách • tolerance společnosti k sociálně nežádoucím jevům (trestná činnost, zneužívání alkoholu a drog, gamblerství...) • nárůst počtu osob ohrožených sociálním vyloučením • negativní socio-demografické a socio-ekonomické ukazatele v kraji • pokles počtu menších poskytovatelů služeb a narušení konkurenčního prostředí - růst lokalit bez nabídky specifických služeb • nárůst počtu provinění dětí a mladistvých • rostoucí dysfunkce rodin – nedostatečná výchova směřující k rizikovému chování • fluktuace odborníků nejen v sociálních službách • negativní postoj společnosti k určité skupině osob

Zdroj: Koncepce prevence kriminality Libereckého kraje na období 2009 - 2011